

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

ALEKSANDER MAGLICA

KOPER, 2018

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

Zaključna projektna naloga

USTANOVITEV PODJETJA V SLOVENIJI IN
ITALIJI

Aleksander Maglica

Koper, 2018

Mentor: izr. prof. dr. Danila Djokić

POVZETEK

V zaključni projektni nalogi je obravnavana ustanovitev podjetja v Sloveniji in v Italiji. V teoretičnem delu so predstavljeni podjetje nasploh in vrste podjetij. V nadaljevanju sta primerjani zakonodaji dveh držav, sledita natančnejši opis in primerjava postopka ustanovitve podjetja. Evropska unija spodbuja države članice k standardizaciji postopkov za registracijo novih podjetij v vseh državah članicah z minimalnimi stroški in v najkrajšem času. Ugotavljamo, ali se temu države približujejo. V zaključnem delu se ugotavljajo zapletenost postopka registracije podjetja in stroški ter čas trajanja postopka. Nastajajoča mlada podjetja so v najbolj občutljivi razvojni fazi. Ena največjih težav bodočega podjetnika je zagotovitev finančnih sredstev za zagon podjetja, zato so raziskane spodbude za nova podjetja v obeh državah.

Ključne besede: podjetje, ustanovitev, samostojni podjetnik, družba z omejeno odgovornostjo, Italija, Slovenija, spodbude

SUMMARY

In the thesis we discussed the establishment of a company in Slovenia and Italy. In the theoretical part, a company and types of companies are presented in general. In the following part, we compared the legislative systems of the two countries and described and compared the process of setting up a company. As the European Union encourages its Member States to standardize the procedures for registering new businesses in all Member States at a minimum cost and as quickly as possible, we wanted to determine whether the countries follow these trends. We wanted to establish the complexity of the process itself and the costs and duration of the process. The emerging young companies are in the most sensitive development phase. One of the biggest problems of a future entrepreneur is to provide the funding for the start-up of the company, and we have explored the incentives for the new companies in both countries.

Keywords: company, establishment, private entrepreneur, limited liability company, Italy, Slovenia, incentive

UDK: 658(497.4)(450)(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
1.1	Opredelevitev obravnavanega problema in teoretična izhodišča	1
1.2	Predvidene metode za doseganje ciljev	2
1.3	Namen in cilji	2
1.4	Predvidene predpostavke in omejitve pri obravnavanju problema	3
2	Podjetje	4
2.1	Pojem podjetja	4
2.2	Vrste podjetij	5
2.3	Pravne oblike podjetij v Sloveniji in v Italiji	6
2.3.1	Osebnе družbe	7
2.3.2	Kapitalske družbe	7
2.4	Zakoni in predpisi	8
2.5	Sodni register	9
2.6	Pred postopkom ustanovitve podjetja	10
2.7	Postopek ustanovitve podjetja v Sloveniji in v Italiji	11
2.7.1	Slovenska poslovna točka SPOT	12
2.7.2	ComUnica – comunicazione unica (edina izjava)	12
3	Samostojni podjetnik	15
3.1	Opredelevitev samostojnega podjetnika	15
3.2	Ustanovitev samostojnega podjetnika v Sloveniji	17
3.2.1	Prijava v poslovni register (AJ PES)	17
3.2.2	Prijava pri FURS-u	17
3.2.3	Prijava pri Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS)	18
3.2.4	Odprtje poslovnega računa	18
3.2.5	Dovoljenja in pogoji	18
3.3	Ustanovitev samostojnega podjetnika v Italiji	18
3.3.1	Prijava pri davčni upravi (it.: agenzia delle entrate)	19
3.3.2	Prijava pri zavodu INAIL	19
3.3.3	Prijava v poslovni register podjetij (it.: Registro delle Imprese) in v obrtni register (it.: Albo Provinciale delle Imprese Artigiane)	20
3.3.4	Prijava pri zavodu za socialno varstvo (INPS)	20
3.3.5	Druge prijave	20
3.3.6	Odprtje poslovnega računa	21
4	Družba z omejeno odgovornostjo	22
4.1	Opredelevitev družbe z omejeno odgovornostjo	22
4.1.1	Enoosebni d. o. o. (it.: Societa a responsabilità limitata Unipersonale)	22
4.1.2	Enostavni d. o. o. (it.: Societa a responsabilità limitata semplice)	23
4.2	Ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo v Sloveniji	23
4.2.1	Ustanovitev enostavnega d. o. o.-ja	25
4.2.2	Ustanovitev enoosebnega d. o. o.-ja	25

4.3	Ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo v Italiji	26
5	Primerjava stroškov pri ustanovitvi podjetja	29
6	Spodbude za nova podjetja	31
6.1	Spodbude v Sloveniji	31
6.2	Spodbude v Italiji	34
7	Sklep.....	37
	Literatura in viri.....	39

PREGLEDNICE

Preglednica 1: Stroški ustanovitve podjetja.....	29
--	----

KRAJŠAVE

A. I. A.	Albo Provinciale delle Imprese Artigiane (Pokrajinski register obrtnih podjetij)
AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
ATECO	Classificazione delle attività economiche (klasifikacija ekonomskih dejavnosti)
CNS	Carta nazionale dei servizi (nacionalna kartica storitev)
ComUnica	Comunicazione unica (edina izjava)
D. Lgs.	Decreto legislativo (zakonodajni odlok)
d. o. o.	družba z omejeno odgovornostjo
DDV	davek na dodano vrednost
DZ	Družinski zakonik
FURS	Finančna uprava Republike Slovenije
iCC	Codice civile (italijanski civilni zakonik)
INAIL	Istituto nazionale Assicurazione Infortuni sul Lavoro (Zavarovalnica za nezgodno zavarovanje na delu)
INPS	Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (Zavod za socialno varstvo)
MGRT-1	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
ObrZ	Obrtni zakon
OZ	Obligacijski zakonik
PEC	Posta elettronica certificata (certificirana elektronska pošta)
R. E. A.	Repertorio delle notizie Economiche e Amministrative (repertoar ekonomskih in upravnih novic)
S. A. p. A.	Società in accomandita per azioni (komanditna delniška družba)
S. A. S.	Società in accomandita semplice (komanditna družba)
S. p. A.	Società per azioni (delniška družba)
S. r. l.	Società a responsabilita limitata (družba z omejeno odgovornostjo)
S. s.	Società semplice (enostavna družba)
S.N.C.	Società in nome collettivo (družba z neomejeno odgovornostjo)
SCIA	Segnalazione certificata di inizio attività (certificirana izjava o začetku dejavnosti)
SKD	Standardna klasifikacija dejavnosti
SPZ	Stvarnopravni zakonik
SUAP	Sportello unico per le attività produttive (Urad za proizvodne dejavnosti)
t. d.	tiha družba
ZD	Zakon o dedovanju
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah
ZPOP-1	Zakon o podpornem okolju za podjetništvo
ZPP	Zakon o pravnem postopku

ZSReg	Zakon o sodnem postopku
ZVZD-1	Zakon o varstvu in zdravju pri delu
ZZK-1	Zakon o zemljiški knjigi
ZZZS	Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

1 UVOD

Ustanovitev podjetja je začetna življenjska faza podjetja, v kateri je podjetje dejansko ustanovljeno in začne delovati. V tej fazi se bodoči podjetnik sooči z vrsto različnih težav, kot so začetne zakonsko-birokratske in organizacijske obveznosti, vložek lastnih sredstev, izbira strategij za doseganje zastavljenih ciljev, pridobitev prostorov, v katerih bo potekala dejavnost podjetja, izbor in zaposlovanje zaposlenih, pridobivanje proizvodnih dejavnikov ter navsezadnje začetek odnosov z dobavitelji in kupci.

V zaključni projektni nalogi se osredotočimo na birokratske obveznosti oziroma na postopek ustanovitve podjetja.

1.1 Opredelitev obravnavanega problema in teoretična izhodišča

Vse več ljudi se odloča za ustanovitev lastnega podjetja, saj varne službe ni več, vse manj je tudi možnosti za zaposlitev. Podjetnik lahko postane vsak, potrebna je samo dobra poslovna vizija. Ustanovitev podjetja je za posameznika pozitivna priložnost in nudi nešteto možnosti, od dviga samozavesti, svobode, samoaktualizacije do večjega zaslužka. Po vstopu v Evropsko unijo in padcu mej se veliko posameznikov odloča, da bi se v podjetništvu poskusilo prek slovenskih meja. Veliko se jih poda v Italijo, ki že od nekdaj slovi kot zelo birokratska država. Vendar je zaradi liberalizacije in poenostavitve pretoka storitev, kar je omogočila evropska uredba o opravljanju dejavnosti v Italiji, danes precej poenostavljeno.

Prvi korak, s katerim se vsak bodoči podjetnik sreča, je postopek ustanovitve podjetja. Ta se med državami razlikuje. Razlikujejo se tudi pogoji ustanovitve, vendar Evropska unija spodbuja vse države članice, da bi olajšale ustanovitev podjetja ter tako omogočile zaključek postopka v najkrajšem času z minimizacijo stroškov, da bi se vsi postopki opravili pri enem samem upravnem organu ter da bi se vse formalnosti registracije opravile na spletu. Pri odločitvi o ustanovitvi novega podjetja imajo pomembno vlogo spodbude in finančna sredstva, ki jih ima na voljo bodoči podjetnik. Najpogostejši pravni obliki podjetja v Italiji in Sloveniji sta samostojni podjetnik ter družba z omejeno odgovornostjo.

Samostojni podjetnik je fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja (Zakon o gospodarskih družbah, ZGD-1, Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15 in 15/17). Po italijanskem pravu je podjetnik definiran kot oseba, ki profesionalno opravlja organizirano gospodarsko dejavnost s ciljem proizvodnje ali izmenjave blaga in storitev (Codice civile, iCC, Gazzetta Ufficiale, n. 79 del 4. 4. 1942).

Italijansko pravo obravnava malega podjetnika posameznika, ki se kot fizična oseba ukvarja s podjetništvom. Mali podjetniki po italijanskem pravu lahko organizirajo podjetje za opravljanje proizvodnih ali storitvenih dejavnosti, se ne vpisujejo v register (2202. člen iCC) in niso dolžni

voditi poslovnih knjig (2214. člen iCC). Mali podjetniki (it.: piccoli imprenditori) so samostojni kmetje, obrtniki, majhni trgovci in vsi tisti, ki z lastnim delom ali delom svojih družinskih članov opravljajo poklicno dejavnost (2083. člen iCC). Naša ureditev se razlikuje od italijanske, ker omogoča podjetniku neomejeno organiziranje gospodarske dejavnosti, in s tega vidika podjetnika izenačuje z družbo (Ivanjko in Kocbek 2003, 300).

Družba z omejeno odgovornostjo je družba, katere osnovni kapital sestavljajo osnovni vložki družbenikov (471. člen ZGD-1).

1.2 Predvidene metode za doseganje ciljev

Za doseganje ciljev zaključne projektne naloge uporabimo teoretično-analitični pristop, pri čemer na osnovi literature proučimo prednosti in slabosti, ki se pojavijo pri ustanovitvi podjetja v Sloveniji in v Italiji. V okviru deskriptivnega pristopa bomo uporabili metodo kompilacije, saj bomo povzemali spoznanja in stališča drugih avtorjev ter oblikovali nova stališča. Za namen zaključne projektne naloge proučimo slovensko in italijansko strokovno literaturo ter strokovne članke in zakonodajo, ki obravnavajo postopek ustanovitve podjetja. Za primerjavo z italijanskim pravnim sistemom bomo uporabili komparativno metodo.

1.3 Namen in cilji

Pri načrtovanju ustanovitve podjetja v drugi državi Evropske unije se je treba pozanimati o predpisih in pogojih, ki veljajo za ustanovitev podjetja v posamezni državi, saj se med državami razlikujejo. Glede na to, da je Italija država, ki meji s Slovenijo, in zaradi poznavanja italijanskih predpisov v zaključni projektni nalogi prikažemo postopek ustanovitve podjetja v tej državi ter ga primerjamo s postopkom v Sloveniji. Podjetnik, ki želi vstopiti na italijanski trg, lahko kmalu naleti na težave, največkrat zaradi nepoznavanja zakonov, večkrat pa je največja težava prav jezik, saj je v Italiji znanje angleškega jezika zelo redko.

Namen zaključne projektne naloge je analizirati razlike ustanovitve podjetja med dvema državama. Opišemo pogoje in zahteve, ki morejo biti izpolnjeni pred začetkom ustanovitve, ugotavljamo, pri katerih upravnih organih je treba izpeljati postopek, ter analiziramo faze postopka. Na osnovi proučenega primerjamo in ugotavljamo prednosti in slabosti registracije in ustanovitve podjetja glede na zahtevnost in zapletenost postopka, čas trajanja ustanovitve podjetja ter stroške, ki nastanejo pri ustanovitvi. Države in druge institucije ponujajo različne spodbude za bodoče podjetnike, zato raziščemo vrste subvencij in finančnih pomoči, ki so na voljo bodočemu podjetniku v Sloveniji in v Italiji.

Temeljni cilj zaključne projektne naloge je prikazati postopek ustanovitve in registracije samostojnega podjetnika in družbe z omejeno odgovornostjo.

Natančnejši cilji zaključne projektne naloge so:

- opis pogojev in postopka ustanovitve in registracije, pri čemer natančno opišemo vse formalnosti postopka;
- analiza stroškov ustanovitve podjetja, pri čemer primerjamo stroške registracije, stroške ustanovitve, stroške upravne takse, morebitne notarske stroške in druge stroške;
- analiza in primerjava priložnosti v obliki povratnih in nepovratnih sredstev, ki jih ima bodoči podjetnik na razpolago v posamezni državi – analizo in primerjavo naredimo na osnovi razpisov, veljavnih v času pisanja zaključne projektne naloge.

1.4 Predvidene predpostavke in omejitve pri obravnavanju problema

Predpostavljamo, da se podjetniki pri ustanovitvi novega podjetja na domačem in tujem trgu zavedajo pomembnosti poznavanja predpisov, pravil in zakonodaje. Predpostavljamo, da se v času pisanja zaključne projektne naloge predpisi za registracijo novega podjetja in postopki registracije ne bodo spremenili.

Omejimo se na dve najbolj razširjeni pravni obliki podjetja tako v Italiji kot v Sloveniji: na registracijo samostojnega podjetnika in družbe z omejeno odgovornostjo. Pri analizi olajšav in subvencij za nova podjetja v Italiji se omejimo samo na pokrajino Furlanijo - Julijsko krajino, saj se spodbude za nova podjetja med pokrajinami razlikujejo.

2 PODJETJE

Pojem podjetja ima izvor v latinski besedi »suscipere« oziroma francoski »entreprendre«, kar pomeni lotiti se določene aktivnosti v smislu organiziranega načrta (Ivanjko in Kocbek 2003, 82). Eden prvih in najpomembnejših italijanskih ekonomistov Gino Zappa je leta 1929 pojem podjetja opredelil kot gospodarsko organizacijo, ki z namenom zadovoljevanja človeških potreb narekuje in izvaja v stalni koordinaciji proizvodnjo ali nabavo in porabo dobrin.

2.1 Pojem podjetja

Podjetje lahko opredelimo kot organizirano skupnost premoženja, namenjenega opravljanju pridobitne gospodarske dejavnosti. Pravno gledano nima strogo določenega statusa pravne osebe in s tem povezane pravice in obveznosti. Podjetje praviloma vključuje tudi zaposlene, vendar delavci niso pogoj za obstoj podjetja (Ivanjko in Kocbek 2003, 82–83).

Z gospodarskega vidika je podjetje premoženje (kapital), naloženo v gospodarsko dejavnost za pridobivanje donosa. Ta se nato organizira v eno od statusnih oblik, ki jih določa pravni red.

Za podjetje, ki je ekonomski pojem, pravni red določa različne pravnoorganizacijske oblike za opravljanje podjetniške dejavnosti. Pojem podjetja lahko razumemo kot podjem, ko se poslovna dejavnost opravlja ponavljajoče (z organiziranim premoženjem, znanjem, zaposlenimi ipd.), preraste v pravnoorganizacijsko obliko, ki jo določa pravni red, ter jo izberejo lastniki. V tem primeru pravimo, da se premoženje pravno personificira (Bohinc, Bratina in Pivka 1999, 27).

ZGD-1 pojma podjetje ne definira. Tudi tuji pravni redi podjetja ne urejajo kot posebno pravnoorganizacijsko obliko, vedno se pojavlja v obliki ene od družb. iCC po 2555. členu definira podjetje (it.: azienda) kot skupek premoženja, ki ga organizira podjetnik za poslovanje družbe. Po tej definiciji podjetja se zakon nanaša na vsako vrsto podjetja, ne glede na velikost (torej tako velika kot majhna podjetja), lastnino (tako javna kot tudi zasebna podjetja) ali naloge (obrt, trgovina, industrija ipd.).

Temeljne značilnosti podjetja s pravnega vidika so (Ivanjko in Kocbek 2003, 84):

- pojavna oblika podjetja je družba;
- gospodarska enota, sestavljena iz gospodarskih dejavnikov;
- družbena skupina ljudi, povezanih organizacijsko, gospodarsko in pravno;
- opravljanje gospodarske dejavnosti je mogoče vsebinsko, časovno in prostorsko urejati;
- pravno, vsebinsko in prostorsko je ločeno od lastnika;
- je sredstvo, s katerim njegov imetnik (družba) zagotavlja svoj prihodek;
- je središče avtonomnih premoženjskih pravnih razmerij posebne vrste;
- zasleduje trajne in načrtovane dolgoročne cilje;

- je skupnost ljudi, premoženjskih sredstev, pravic, obveznosti, dejavnosti, poslovnih možnosti, znanja, izkušenj in drugih sestavin;
- je objekt v pravnem prometu.

2.2 Vrste podjetij

Obstajajo različne vrste podjetij. Podjetja se lahko razvrstijo glede na različne dejavnike, odvisno od vrste gospodarske dejavnosti, glede na pravno osebo, velikost ipd. Podjetja lahko delimo na zasebna in javna, vključno z neprofitnimi organizacijami, katerih osnovni cilj ni pridobivanje dobička, ampak uresničevanje drugih potreb. Tako ločimo tržni sektor, ki vključuje podjetja, ki poslujejo na trgu, njihov osnovni cilj je ustvarjanje dobička, in javni sektor, ki vključuje organizacije, ki jih pretežno ali v celoti vzpostavlja, organizira in financira država. Javni sektor obsega državno upravo, javno upravo, javne gospodarske družbe (področje energetike, komunalne dejavnosti, prometa ipd.), javne negospodarske službe (zdravstvo, socialna varnost, vzgoja in izobraževanje ipd.) (Astolfi in Negri 2002).

Po vsebini delovanja ločimo:

- primarni sektor oziroma proizvodnjo,
- sekundarni sektor oziroma predelavo,
- terciarni sektor oziroma storitve.

Glede na naravo poslovnih učinkov so podjetja lahko:

- proizvodjalna, to so tista podjetja, katerih pretežni predmet poslovanja sta proizvodjanje in prodajanje materialnih dobrin. Ta služijo osebni, skupni, splošni ali proizvodjalni rabi oziroma porabi;
- trgovinska podjetja, ki kupujejo proizvode in storitve z namenom nadaljnje prodaje;
- storitvena podjetja, ki se pretežno ukvarjajo s ponujanjem storitev.

V skladu s 55. členom ZDG-1 podjetja razvrščamo po velikosti na mikro, majhna, srednja in velika podjetja glede na povprečno število delavcev v poslovnem letu, čiste prihodke od prodaje in vrednost aktive na bilančni presečni dan letne bilance stanja.

Mikro družba je družba, ki izpolnjuje dve od naslednjih meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega deset;
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 700.000 evrov;
- vrednost aktive ne presega 350.000 evrov.

Majhna družba je družba, ki ni mikro družba po prejšnjem odstavku in ki izpolnjuje dve od meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega petdeset;
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 8.000.000 evrov;

- vrednost aktive ne presega 4.000.000 evrov.

Srednja družba je družba, ki ni mikro družba ali majhna družba in ki izpolnjuje dve od meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 250;
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 40.000.000 evrov;
- vrednost aktive ne presega 20.000.000 evrov.

Velika družba je družba, ki ni mikro družba, ali majhna družba, ali srednja družba.

Podjetja razvrstimo tudi po lastnini. Z gospodarskega vidika so vlagatelji kapitala tudi lastniki podjetja. Na tej osnovi podjetja delimo na državna, zasebna, domača, tuja in mešana. Pri državnih podjetjih kapital zagotavlja država. Zasebna podjetja so tista, katerih potrebni kapital zagotavljajo fizične in pravne osebe, ne pa država. Razlika med državnimi in zasebnimi podjetji je predvsem ta, da poleg dobička pogosto zasledujejo tudi druge cilje ali koristi. Za domača podjetja je značilno, da so lastniki v celoti domače pravne ali fizične osebe. Pri tujih podjetjih pa so lastniki v celoti tuje pravne ali fizične osebe. Za mešana podjetja je značilno, da je zagotovljeni kapital lahko deloma državni, deloma zasebni.

Nadaljnja razvrstitev podjetij je možna na osnovi možnih pravnih oblik. Pri tem podjetja delimo na osebne in kapitalske družbe.

Med osebne družbe uvrščamo:

- komanditno družbo,
- družbo z neomejeno odgovornostjo,
- tiho družbo.

Med kapitalske družbe uvrščamo:

- družbo z neomejeno odgovornostjo,
- delniško družbo,
- komanditno delniško družbo,
- evropsko delniško družbo.

Vse družbe so pravne osebe, razen tihe družbe in samostojnega podjetnika. Samostojni podjetnik pri svoji pridobitveni dejavnosti nastopa kot fizična oseba. Vse pridobljene pravice in obveznosti, ki izhajajo iz izvajanja gospodarske dejavnosti, pripadajo podjetniku.

2.3 Pravne oblike podjetij v Sloveniji in v Italiji

Tako v Sloveniji kot v Italiji pravne oblike podjetij delimo na osebne in kapitalske družbe. Za osebne družbe je značilno, da so družbeniki osebno vezani na družbo, v njej običajno delajo in za obveznosti družbe jamči vsak družbenik z vsem svojim premoženjem. Pri ustanovitvi družbe minimalni kapital ni potreben. V osebnih družbah ima vsak družbenik pravico upravljanja ob

upoštevanju izjem, ki so določene z zakonom. V Sloveniji in Italiji sta ustanovitev osebne družbe in urejanje pravnih razmerij med družbeniki urejena v družbeni pogodbi, če Zakon o gospodarskih družbah oziroma iCC ne določa drugače.

2.3.1 Osebne družbe

Družbe, ki jih italijansko pravo uvršča med osebne družbe, so:

- enostavna družba (it.: società semplice, S. S.): enostavna družba je družba z neomejeno odgovornostjo, ki opravlja nekomercialne gospodarske dejavnosti. Ta oblika družbe se večinoma uporablja v kmetijstvu in upravljanju s premičninami in nepremičninami;
- družba z neomejeno odgovornostjo (it.: società in nome collettivo, S. N. C.): to je družba dveh ali več oseb, vzajemno pogodbeno združenih, ki za obveznosti družbe odgovarjajo enakopravno z vsem svojim premoženjem. Vsi družbeniki so upravičeni in dolžni voditi posle. Upravljanje družbe je mogoče v družbeni pogodbi urediti tudi drugače, tako se lahko dogovorijo o prenosu upravljanja družbe na enega ali več družbenikov. Za ustanovitev družbe ni potreben osnovni kapital. V Sloveniji mora firma oziroma ime, s katerim družba posluje, vsebovati priimek vsaj enega družbenika in navedbo, da je družbenikov več, in označbo »d. n. o.«;
- komanditna družba (it.: società in accomandita semplice, S. A. S., v Sloveniji k. d.): za komanditno družbo je značilno, da je vsaj eden ali več osebno odgovornih družbenikov. Ti odgovarjajo za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem in imajo pravico ter dolžnosti voditi in zastopati družbo. Pravimo jim komplementarji. V družbi mora biti vsaj eden ali več družbenikov, ki vložijo sredstva v družbo, vendar ne odgovarjajo osebno z vsem svojim premoženjem. Odgovarjajo samo v višini vloženih sredstev, pravimo jim komanditisti. Slovenski ZGD-1 obravnava tudi posebno obliko komanditne družbe, ki se imenuje dvojna družba. Zanj je značilno, da so vsi družbeniki komplementarji, saj niso osebno odgovorni za obveznosti družbe.

V Sloveniji med osebne družbe uvrščamo tudi *tiho družbo (t. d.)*. Ta nastane na osnovi pogodbe, na osnovi katere tihi družbenik (fizična ali pravna oseba) z vložkom sredstev v podjetje nekoga drugega pridobi pravico do udeležbe pri njegovem dobičku. Nosilec tihe družbe ima lahko enega ali več tihih družbenikov (Ivanjko in Kocbek 2003, 391). Italijanski zakonik tiho družbo (it.: associazione in partecipazione) ureja v 2549. do 2554. členu iCC.

2.3.2 Kapitalske družbe

Kapitalske družbe so pravne osebe, v katerih so vložki pomembnejši od družbenikov. Kapitalske družbe za svoje obveznosti jamčijo samo s premoženjem družbe. Upravitelji družbe niso nujno družbeniki. Organi kapitalskih družb so skupščina, upravitelji in nadzorni svet.

Družbe, ki jih uvrščamo med kapitalske družbe, so:

- delniška družba (it.: società per azioni, S. p. A): zakon delniško družbo definira kot družbo, ki ima osnovni kapital (osnovno glavnico) razdeljen na delnice. Te zagotavljajo pravico do upravljanja oziroma nadzorstva v delniški družbi ter vsebujejo pravico do udeležbe pri dobičku delniške družbe. Za svoje obveznosti družba upnikom odgovarja le s svojim premoženjem, delničarji pa za obveznosti družbe upnikom ne odgovarjajo. Za ustanovitev delniške družbe je potrebnih najmanj pet delničarjev. Italijanska definicija delniške družbe ne odstopa od slovenske. Minimalni kapital delniške družbe v Italiji je 50.000,00 evrov. To je bila ena najpomembnejših sprememb podjetniške discipline, ki je leta 2014 z uredbo o konkurenčnosti več kot prepolovila minimalni kapital delniške družbe od prejšnjih 120.000,00 evrov. Najnižji znesek osnovnega kapitala delniške družbe v Sloveniji je 25.000,00 evrov;
- komanditna delniška družba (it.: società in accomandita per azioni, S. A. p. A.): za to vrsto družbe velja, da najmanj en družbenik za obveznosti družbe odgovarja z vsem svojim premoženjem (komplementar), kapitalski deleži komanditistov pa so razdeljeni na delnice ter zanje smiselno veljajo pravila, ki urejajo delniško družbo. Enako velja tudi za italijansko komanditno delniško družbo, v kateri komplementarji odgovarjajo z vsem svojim premoženjem;
- družba z omejeno odgovornostjo (it.: società a responsabilita limitata, S. r. l.): to je kapitalska družba s pravno osebnostjo, katere osnovni kapital je razdeljen na osnovne vložke družbenikov.

2.4 Zakoni in predpisi

Med številnimi pravnimi panogami sta za podjetja pomembna predvsem civilno pravo in gospodarsko pravo. V Sloveniji je civilnoppravna ureditev sestavljena iz različnih zakonov in zakonikov. Civilno pravo je razdeljeno na več panog, ki so:

- obligacijsko pravo oziroma pravo obveznosti, ki ga ureja Obligacijski zakonik (OZ). Ta ureja tudi splošni del civilnega prava;
- stvarno pravo oziroma pravo pravice na stvari je urejeno v Stvarnopravnem zakoniku (SPZ);
- družinsko pravo oziroma pravo osebnih stanj je urejeno v Družinskem zakoniku (DZ);
- dedno pravo oziroma pravo prehoda lastnine umrlega na dediče, ki je urejeno v Zakonu o dedovanju (ZD).

Drugi temeljni predpisi civilnega prava so še Zakon o zemljiški knjigi (ZZK-1), Zakon o pravnem postopku (ZPP), Zakon o nepravdnem postopku (ZNP), Zakon o društvih (ZU) idr. Gospodarsko pravo, ki je vsebovano v ZGD-1, ureja pravni status gospodarskih subjektov in njihovo notranjo organizacijo.

Najpomembnejši vir italijanske zakonodaje o razmerjih v zasebnem pravu je civilni zakonik (it.: codice civile). Sestavljen je iz splošnih civilnopravnih predpisov, razčlenjenih v 2969 členov ter razdeljenih na šest knjig, ki obravnavajo različna zakonska področja:

- osebe in družino,
- dedovanje,
- lastnine,
- dolžnosti,
- delo in
- varstvo pravic.

Knjige so razdeljene na naslove (it.: titoli). Vsi osnovni predpisi, ki urejajo podjetja v Italiji, so združeni v peti knjigi civilnega zakonika z naslovom Del Lavoro, razdeljeni v enajst naslovov: od prvega do četrtega naslova v zvezi podjetnika posameznika, od petega do osmega naslova v zvezi z družbami, medtem ko od devetega do enajstega naslova ureja skupne predpise in določbe.

2.5 Sodni register

S sodnim registrom vodimo evidenco vseh registriranih gospodarskih subjektov. Sodni register je javna knjiga, dostopna in na vpogled vsem, v njej so shranjeni poglavitni podatki o glavnih statusnih značilnostih vseh vpisanih subjektov in o najbolj pomembnih pravnih razmerjih vsakega vpisanega subjekta. Z vpisom v sodni register gospodarske družbe dobijo status pravne osebe. Vpis v sodni register za gospodarski subjekt pomeni, da lahko opravlja določeno dejavnost, saj se ob vpisu ugotavljajo tudi zakonski pogoji. V sodni register se ne vpisujejo vsi gospodarski subjekti; mali podjetniki posamezniki in obrtniki se vpisujejo v posebni register pri davčnih organih (Ivanjko in Kocbek 2003, 174).

V register se po 3. členu Zakona o sodnem registru (ZSReg, Uradni list RS, št. 54/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 49/09, 82/13 – ZGD-1H, 17/15 in 54/17) vpisujejo:

- družbe z neomejeno odgovornostjo,
- komanditne družbe,
- družbe z omejeno odgovornostjo,
- delniške družbe, komanditne delniške družbe in evropske delniške družbe,
- gospodarska interesna združenja,
- zadruga in evropske zadruga,
- zavodi in skupnost zavodov,
- samostojni podjetnik posameznik, če izpolnjuje zakonske določbe o velikosti.

Vpisujejo se tudi podružnice gospodarskih družb in podružnice tujih podjetij.

V Sloveniji je sodni register urejen v ZSReg. Ta zakon določa podatke, ki se vpišejo v sodni register, in pravila postopka, v katerem pristojno sodišče odloča o vpisu v sodni register.

V Italiji sodni register poimenujejo register podjetij (it.: registro delle imprese). Gre za javni register, v katerem morajo biti registrirana vsa italijanska podjetja, tuja podjetja s sedežem ali s podružnico v Italiji ter druge organizacije, ki opravljajo gospodarsko dejavnost. Register podjetij je glavni vir podatkov o registriranih gospodarskih subjektih. Kdor opravlja gospodarsko dejavnost v Italiji, se mora vpisati v register podjetij pri italijanski gospodarski zbornici (it.: camera di commercio). Okraj pristojnosti se lahko razlikuje, vendar mora biti vsaj ena za vsako pokrajino. Te so med seboj povezane prek informacijske in komunikacijske infrastrukture, ki jo vodi in vzdržuje InfoCamere – konzorcij gospodarskih zbornic, ki ima pravno obliko delniške družbe.

V register podjetij morajo biti vpisana podjetja, ki opravljajo katerokoli gospodarsko dejavnost, razen svobodnih poklicev. Register podjetij je razdeljen v en splošni del in v različne posebne dele registra. V splošni del registra se morajo vpisati:

- samostojni podjetniki posamezniki (ne majhna podjetja),
- osebne družbe razen enostavne družbe,
- kapitalske družbe,
- javni zavodi, ki opravljajo gospodarsko dejavnost,
- tuja podjetja s sedežem uprave v Italiji oziroma podjetja, ki opravljajo dejavnost v Italiji.

Posebni del registra je razdeljen na pet oddelkov, v katere se vpisujejo:

- kmetijski podjetniki (fizične ali pravne osebe), enostavne družbe, mali podjetniki in obrtniki,
- družbe svobodnih poklicev (npr. družba odvetnikov),
- podjetja ali organi, ki izvajajo dejavnosti upravljanja in koordinacije,
- zasebna podjetja, ki izpolnjujejo pogoje za socialna podjetja,
- akti kapitalskih družb v jeziku evropske skupnosti, ki ni italijanski.

Za malega samostojnega podjetnika vpis v slovenski sodni register ni obvezen, ta se evidentira v vpisnik podjetnikov, medtem ko italijanska zakonodaja narekuje, da morajo biti v register vpisani tudi mali samostojni podjetniki, in sicer v prvem oddelku posebnega dela registra podjetij.

2.6 Pred postopkom ustanovitve podjetja

Pred začetkom ustanovitve podjetja je izbira pravnoorganizacijske oblike poslovanja eno od najpomembnejših vprašanj za vsakega podjetnika. Pravna oblika podjetja dolgoročno vpliva na poslovanje, saj odloča o začetnih stroških zagona poslovanja, finančnem tveganju podjetnika,

načinu sprejemanja odločitev v poslovanju, možnosti povezovanja in navsezadnje tudi o obdavčitvi realiziranega poslovnega izida (Slovenska poslovna točka b. 1.b).

Ne poznamo pravne oblike podjetja, ki bi bila najboljša za vsakega podjetnika in za vsa podjetja. Vsaka pravna oblika podjetja ima svoje prednosti in slabosti, ki jih je treba uskladiti s potrebami in željami podjetnika. Pomembno je poznati značilnosti posameznih oblik in kako vplivajo na poslovanje. Pri tem mislimo na odgovornost, davčne obveznosti, zahteve po osnovnem kapitalu, poslovnih ciljih in drugo. Danes sta najbolj razširjeni dve obliki podjetja, samostojni podjetnik in družba z omejeno odgovornostjo, zato v nadaljevanju podrobneje obravnavamo le ti dve obliki.

Priporočljivo je, da podjetnik pred postopkom ustanovitve podjetja razmisli tudi o podatkih, ki jih bo moral navesti v postopku. Ti so:

- ime podjetja oziroma firma: vsa podjetja morajo imeti ime oziroma firmo, ki se mora razlikovati od imen drugih podjetij. Pri samostojnem podjetniku v Sloveniji mora vsebovati ime in priimek podjetnika, oznako, ki nakazuje na dejavnost, in označbo s. p. Lahko vsebuje tudi fantazijsko ime. V Italiji mora ime samostojnega podjetnika vsebovati vsaj samo priimek, h kateremu lahko doda fantazijsko ime, običajno se uporabljata ime in priimek. Ime podjetja je v ZGD-1 urejeno v drugem poglavju, medtem ko je v italijanskem civilnem zakoniku obravnavano v različnih členih glede na obliko podjetja;
- datum vpisa: pri ustanovitvi pravnoorganizacijske oblike samostojnega podjetnika se lahko predlaga datum vpisa v poslovni register Slovenije, medtem ko pri ustanovitvi družbe to ni možno;
- sedež podjetja in naslov, na katerem se bo dejavnost opravljala: v Sloveniji je treba v primeru, ko podjetnik ni lastnik poslovnega prostora, priložiti overjeno izjavo lastnika prostorov, da lahko opravlja dejavnost na tem naslovu;
- dejavnost podjetja: izbrati je treba glavno dejavnost podjetja in druge dejavnosti, če jih bo podjetnik opravljal. Tako v Sloveniji kot v Italiji je za opravljanje nekaterih dejavnosti treba pred začetkom opravljanja izpolnjevati določene pogoje (npr. delovne izkušnje, izobrazba, razna dovoljenja itd.);
- zastopnik podjetja: v družbah je treba določiti poslovodjo, medtem ko samostojni podjetnik lahko imenuje zastopnika, kar pa ni nujno.

2.7 Postopek ustanovitve podjetja v Sloveniji in v Italiji

Pogoji in postopki pri ustanovitvi podjetja se med državami članicami razlikujejo, vendar Evropska unija spodbuja države članice, da postopek ustanovitve podjetja ne bi bil daljši od treh delovnih dni, strošek postopka naj ne bi bil višji od 100 evrov, celotno registracijo naj bi bilo mogoče opraviti na spletu in da bi bilo mogoče vse postopke opraviti pri enem upravnem organu (Tvoja Evropa 2018). V Sloveniji in v Italiji je večini teh pogojev zadoščeno, razen ko gre za bolj kompleksne oblike podjetij, kjer je strošek ustanovitve podjetja višji in je treba tudi

k notarju. V Sloveniji vse postopke glede ustanovitve podjetja opravimo na točkah Vse na enem mestu (VEM) oziroma na spletnem portalu e-VEM, v Italiji pa je ustanovitev podjetja možna z enim in tudi edinim postopkom, ComUnica.

2.7.1 Slovenska poslovna točka SPOT

Sistem SPOT je nov nacionalni sistem podpornih storitev države za poslovne subjekte. Pod okrilje sistema SPOT prehodno prehajajo vse točke VEM in dosedanja sistema VEM in e-VEM. Cilj tega sistema je vzpostavitev celotnega sistema brezplačnih storitev za podjetnike. Cilj portala je zagotoviti enostavno, hitro in brezplačno poslovanje podjetnika z državo. Vse storitve sistema SPOT so brezplačne. Sistem je razdeljen na štiri ravni: na portal SPOT (dosedanji e-VEM), druga raven sistema SPOT so fizične točke za podporo podjetnikom, tretja raven je 12 regijskih točk SPOT, ki nudijo strokovno pomoč na različnih področjih v obliki svetovanja in informiranj, četrta raven sistema SPOT je nacionalna točka SPOT – SPIRIT Slovenija, ki opravlja storitve s področja internacionalizacije in tujih investicij (Slovenska poslovna točka b. l.č).

V 7. členu Uredbe o vodenju in vzdrževanju Poslovnega registra Slovenije (Uradni list RS, št. 121/06) je določeno, da storitve točke VEM opravljajo izpostave Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJ PES), upravne enote in krajevni uradi, izpostave Finančne uprave Republike Slovenije (FURS), izpostave Obrtne zbornice Slovenije in območnih obrtnih zbornic, izpostave Gospodarske zbornice Slovenije in območnih gospodarskih zbornic. Podjetnik lahko na portalu SPOT opravi vse formalnosti za registracijo podjetja, oddaja vloge za registracijo vpisa, spremembe ali izbris. Ustanovitev samostojnega podjetnika in enostavne družbe je mogoče opraviti na spletnem portalu e-VEM ali na vstopnih točkah VEM. Pri tem postopku je potrebno kvalificirano digitalno potrdilo. Za pridobitev kvalificiranega digitalnega potrdila odgovorna oseba izpolni zahtevek za pridobitev potrdila in ga osebno odda pri finančnem uradu. Vpis običajne družbe z omejeno odgovornostjo se lahko opravi pri notarju.

2.7.2 ComUnica – comunicazione unica (edina izjava)

Gre za elektronski postopek, ki je stopil v veljavo s 1. aprilom 2010. Z njim lahko uredimo vse potrebne formalnosti za začetek dejavnosti. Uveden je bil z namenom poenostavitve in poenotenje vseh formalnih obveznosti do Zavoda za socialno varstvo (INPS) in Zavarovalnice za nezgodno zavarovanje na delu (INAIL), davčne uprave (it.: Agenzia delle entrate) in registra podjetij.

Z edino izjavo je mogoče predložiti:

- izjavo o začetku dejavnosti, spremembi podatkov ali prenehanju dejavnosti za namene davka na dodano vrednost (DDV) v skladu s 35. členom predsedniške uredbe 633/1972;
- zahtevo za registracijo novega podjetja, spremembo, prenehanje v registru podjetij in repertoarju ekonomskih in upravnih novic (it.: Repertorio delle notizie Economiche e Amministrative, R. E. A.), razen predložitve letnih poročil;
- zahtevek za registracijo, spremembo, prenehanje podjetja za namene INAIL;
- zahtevek za registracijo, spremembo, izbris iz registra podjetij in INPS-a v zvezi z obrtnimi podjetji in trgovskimi dejavnostmi;
- zahtevek za registracijo in prenehanje poslovanja z zaposlenimi za namene INPS;
- spreminjanje poslovnih podatkov v zvezi z zaposlenimi za namene INPS v zvezi z dejavnostmi, ki se izvajajo, prenehanje dejavnosti, spremembo firme samostojnega podjetnika, spremembo imena podjetja, reaktivacijo dejavnosti, prekinitve dejavnosti, spremembo naslova sedeža podjetja, spremembo naslova poslovne enote;
- zahtevek za vpis, spremembo in prenehanje kmetijskega podjetja za namene INPS;
- zahtevek za registracijo, spremembo in prenehanje obrtnega podjetja v registru obrtnih podjetij.

Urad registra podjetij sočasno s predložitvijo »edine izjave« izda potrdilo o prejemu in podjetnik lahko takoj začne s poslovanjem, če obstajajo pravni pogoji, in obvesti pristojne organe o predstavitvi »edine izjave« ComUnica. Ti organi v elektronski obliki takoj sporočijo podjetniku in uradu registra podjetij davčno številko in identifikacijsko številko za DDV in v naslednjih sedmih dneh dodatne dokončne podatke, ki se nanašajo na registrirane pozicije. Postopek se uporablja tako za samostojne podjetnike posameznike kot za družbe ter tudi v primerih, ko gre za spremembo ali prenehanje poslovne dejavnosti.

Za uporabo postopka ComUnica so potrebni (Infocamere 2018):

- elektronski podpis: »edino izjavo« podpiše zadevna oseba z napravo za digitalno podpisovanje. Digitalni podpis, ki je pritrjen na elektronski dokument, ima enako pravno vrednost kot lastnoročni podpis na papirju. Digitalni podpis je mogoče izdelati s pomočjo nacionalne kartice CNS (it.: carta nazionale dei servizi) za dostopanje do spletnih storitev javne uprave. Prva izdaja kartice je za zastopnike podjetij, ki so vpisana v register podjetij, brezplačna;
- registracija: za predložitev »edine izjave« v register podjetij se je treba registrirati na spletnem portalu <http://www.registroimpresa.it/>;
- certificirana e-pošta (PEC): v Italiji je za vsa podjetja obvezno, da imajo certificiran elektronski poštni naslov. Certificirana e-pošta (PEC) je enakovredna tradicionalni e-pošti, a ima certifikacijske značilnosti in varnost prenosa. PEC je e-poštni sistem, v katerem je pošiljatelju na voljo elektronsko potrdilo s pravno vrednostjo, ki potrjuje pošiljanje in

dostavo elektronskih dokumentov. Enačimo jo lahko s pravno vrednostjo priporočene pošte;

- programska oprema: vsa programska oprema za izpolnjevanje in predložitev »enotne izjave« je na voljo brezplačno na spletni strani www.registroimprese.it.

Pomoč pri celotnem postopku predložitve izjave nudijo pooblaščen uradi oziroma osebe, ki se s tem ukvarjajo. To so davčni svetovalci, združenja obrtnikov, trgovcev in računovodski servisi.

3 SAMOSTOJNI PODJETNIK

Samostojni podjetnik je pravnoorganizacijska oblika podjetja, ki je za mnoge podjetnike prva oblika opravljanja dejavnosti, saj gre za najenostavnejšo obliko podjetja, ki ne zahteva posebnih pogojev za ustanovitev in ustanovitvenega kapitala.

3.1 Opredelitev samostojnega podjetnika

ZGD-1 ureja pravni položaj fizične osebe, ki samostojno opravlja gospodarsko dejavnost kot svojo izključno dejavnost. Zakon v šestem odstavku 3. člena fizično osebo, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost, opredeljuje kot samostojnega podjetnika posameznika. Ta mora oblikovati in organizirati svoja sredstva v posebnem obratu ali podjetju, ne da bi ustanovil družbo. Gospodarsko dejavnost mora opravljati trajno, samostojno in s pridobitnim namenom. Položaj samostojnega podjetnika, obveznosti in omejitve so v ZGD-1 natančneje določeni v drugem delu v členih od 71. do 75.

Za samostojnega podjetnika se po ZGD-1 smiselno uporabljajo določila zakona, ki se nanašajo na družbe, o:

- dejavnosti,
- firmi,
- sedežu,
- podružnici,
- prokuri,
- poslovni skrivnosti.

Glavne značilnosti samostojnega podjetnika so naslednje:

- gre za fizično osebo, ki opravlja pridobitno dejavnost z namenom ustvarjanja dobička;
- ob ustanovitvi podjetja osnovni kapital ni potreben,
- odgovarja z vsem svojim premoženjem;
- ni ustanovitvenega akta;
- progresivna obdavčitev.

Samostojni podjetnik lahko opravlja več dejavnosti hkrati. Pomembno je poudariti, da se po ZGD-1 oseba, ki opravlja svobodni poklic, ne šteje za podjetnika. Podjetnik se lahko ukvarja z vsemi gospodarskimi dejavnostmi, če zakon ne določa drugače. V primeru obrtne dejavnosti (obrtnik) pa lahko opravlja le dejavnosti, ki jih določa Obrtni zakon (ObrZ), in pod pogoji, ki jih določa ta zakon. Za obrtnika je značilno, da za opravljanje obrtne dejavnosti uporablja večšine (Ivanjko in Kocbek 2003, 298).

Samostojni podjetnik ni pravna oseba, v pravnem prometu lahko nastopa kot fizična oseba, kar pomeni veliko tveganje, saj lahko pri slabem poslovanju izgubi tudi svoje osebno premoženje.

Ker je za svoje obveznosti odgovoren z vsem svojim premoženjem, je z vidika varnosti poslovanje samostojnega podjetnika tvegano.

Po italijanskem civilnem zakoniku (2082. člen iCC) je podjetnik oseba, ki se poklicno ukvarja z organizirano gospodarsko dejavnostjo za namene proizvodnje ali izmenjave blaga ali storitev s pridobitnim namenom (oziroma vsaj z namenom ravnotežja med stroški in prihodki). Dejavnost podjetnika mora biti stalna in sistematična. Italijanski zakonik loči podjetnika med različnimi kategorijami glede na vrsto in način opravljanja dejavnosti. Tako ločimo podjetnike na trgovske in kmetijske. Ob upoštevanju velikosti in značilnosti podjetja se v 2083. členu iCC opredeljuje malega podjetnika (it.: *piccolo imprenditore*), ki ga slovensko pravo ne pozna. Čeprav italijanski zakon loči med trgovskimi, kmetijskimi in malimi podjetniki, ima najpomembnejšo vlogo trgovski podjetnik, saj opravljanje njegove dejavnosti pomeni tudi veliko tveganje in druge pravne posledice, npr. možnost stečaja. Za trgovskega podjetnika se štejejo vsi podjetniki, ki niso ne kmetijski in ne mali podjetniki.

Trgovski podjetnik (it.: *imprenditore commerciale*) je po 2195. členu iCC tisti, ki opravlja:

- industrijsko dejavnost, usmerjeno v proizvodnjo blaga in storitev;
- posredniško dejavnost v blagovnem prometu (trgovina na debelo, trgovina na drobno ipd.);
- storitveno dejavnost.

Kmetijski podjetnik (it.: *imprenditore agricolo*) po 2135. členu iCC opravlja eno ali več naslednjih dejavnosti: obdelavo kmetijskih zemljišč, rejo živali, gozdarstvo in druge povezane dejavnosti, kot so proizvodnja in neposredna prodaja olja, sira, gob, vina, medu idr.

Mali podjetnik (it.: *piccolo imprenditore*) je po 2083. členu iCC tisti, ki opravlja naloge in prevzame kvalifikacije neposrednega pridelovalca oziroma kmeta, obrtnika, malega trgovca, in tisti ki opravlja poklicno dejavnost, organizirano z lastnim delom in delom družinskih članov. Za malega podjetnika je značilno, da uživa vrsto poenostavitev, ki izhajajo iz njegovega posebnega statusa:

- ni obvezan vodenju poslovnih knjig (2214. člen iCC),
- ni potreben vpis v splošni del sodnega registra podjetij (2202. člen iCC),
- v primeru nelikvidnosti ne gre v stečaj (2221. člen iCC).

V primeru zaposlitve velikega števila delavcev, kar je kazalnik visoke kapitalske naložbe, ko osebno delo podjetnika ne prevlada nad kapitalom, vloženim v družbo (v primeru velikih posojil denarja od tretjih oseb), se izgubi status malega podjetnika.

Slovenija in Italija samostojnega podjetnika definirata podobno, prav tako so osnovne značilnosti, obveznosti in omejitve v obeh državah podobne. V obeh državah gre za fizično osebo, ki samostojno in trajno opravlja gospodarsko dejavnost s pridobitnim namenom. Pri ustanovitvi osnovni kapital ni potreben. Za obveznosti iz poslovanja odgovarja z vsem svojim premoženjem. Slovenski samostojni podjetnik je vpisan v vpisnik samostojnih podjetnikov,

medtem ko se italijanski mali podjetnik vpisuje v posebni oddelek registra podjetij. Za večje podjetnike tako v Italiji kot v Sloveniji velja, da se morejo vpisati v sodni register.

3.2 Ustanovitev samostojnega podjetnika v Sloveniji

Ustanovitev samostojnega podjetnika v Sloveniji je preprost postopek. Opravimo ga lahko prek spletnega portala e-VEM, za kar je treba imeti digitalno potrdilo, ali osebno na vstopnih točkah VEM. Pri ustanovitvi samostojnega podjetnika se opravi več dejavnosti, ki jih navajamo in opisujemo v nadaljevanju.

3.2.1 *Prijava v poslovni register (AJPES)*

V prijavi za vpis v Poslovni register, ki ga opravi Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), mora podjetnik navesti:

- predlagani datum vpisa s. p.-ja (ta je lahko poznejši od dne vložitve prijave za vpis in ne sme biti daljši od treh mesecev od dne vložitve prijave za vpis),
- skrajšano firmo,
- firmo podjetnika in podatke o sedežu podjetja in podatke o podružnicah, če jih podjetnik ima,
- podatke o podjetniku in o zastopniku, če ga ima (ime in priimek, enotno matično številko občana (EMŠO), prebivališče in davčno številko),
- dejavnosti podjetnika po standardni klasifikaciji dejavnosti (SKD),
- overjeno potrdilo od lastnika poslovnih prostorov na naslovu, na katerem bo podjetnik opravljal dejavnost, v primeru, da dejavnosti ne opravlja v lastnem objektu.

Z vpisom v Poslovni register Slovenije podjetnik pridobi status samostojnega podjetnika in skladno z uredbami ZGD-1 začne opravljati dejavnost (Ajpes b. 1.b).

3.2.2 *Prijava pri FURS-u*

Samostojni podjetnik, ki opravlja dejavnost in je vpisan v Poslovni register Slovenije, mora v skladu z zakonodajo v osmih dneh po vpisu v Poslovni register predložiti prijavo s. p.-ja za vpis v davčni register (Finančna uprava Republike Slovenije b. 1.). Prijava mora vsebovati naslednje podatke:

- davčno številko in osebno ime,
- firmo in skrajšano firmo,
- osebo, ki vodi poslovne knjige,
- morebitne bančne račune v tujini in naložbe v tujini,
- povezane osebe,
- podatke o poslovnih enotah.

3.2.3 Prijava pri Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS)

V osmih dneh od vpisa v poslovni register je treba vložiti tudi prijavo za vpis v obvezna socialna zavarovanja, če podjetnik še ni zavarovan iz delovnega razmerja. Vloga se opravi z M-obrazcem.

Sklep o registraciji se pridobi na način, ki je bil predlagan v prijavi, praviloma v dveh do treh dneh od predlaganega datuma vpisa.

3.2.4 Odprtje poslovnega računa

Leta 2015 je novela ZDavP (Zakon o davčnem postopku) odpravila določbo o tem, da mora imeti vsak samostojni podjetnik odprt poslovni račun za potrebe podjetja in hkrati tudi osebni račun za osebne potrebe. Zakon omogoča, da samostojni podjetnik oba računa združi v enega.

3.2.5 Dovoljenja in pogoji

Pred začetkom opravljanja številnih dejavnosti je treba izpolnjevati določene pogoje in pridobiti ustrezna dovoljenja. Tako je na primer za opravljanje obrtnih dejavnosti potrebna ustrezna poklicna usposobljenost. Pravico do opravljanja obrtne dejavnosti se pridobi na osnovi obrtnega dovoljenja in vpisa pri Obrtno- podjetniški zbornici Slovenije v obrtni register . Podjetnik mora za pridobitev obrtnega dovoljenja vlogo vložiti na portalu e-VEM, na točki VEM ali pri Obrtno- podjetniški zbornici Slovenije. Stroški postopka izdaje obrtnega dovoljenja znašajo 111 evrov (Pravilnik o postopku izdaje obrtnega dovoljenja in o obrtnem registru, Uradni list RS, št. 51/04).

Postopek ustanovitve s. p.-ja je brezplačen in traja do dva dni.

3.3 Ustanovitev samostojnega podjetnika v Italiji

Ustanovitev samostojnega podjetnika v Italiji je enostaven postopek, ki se ga opravi s postopkom ComUnica (»edina izjava«). Postopek lahko opravimo sami ali se obrnemo na pooblaščen urade. V primeru, da postopek opravimo sami, si moramo predtem na gospodarski zbornici preskrbeti CNS (Camera di Commercio Trieste 2018).

Podjetnik posameznik je dolžan pridobiti svoj certificirani e-poštni naslov, ki je treba navesti v prijavi za registracijo v register podjetij in je službeni elektronski naslov podjetja.

Koraki postopka ustanovitve samostojnega podjetnika z »edino izjavo« so opisani v nadaljevanju.

3.3.1 *Prijava pri davčni upravi (it.: *agenzia delle entrate*)*

Podjetnik posameznik, ki ima namen opravljati dejavnost, mora v skladu z zakonom davčnemu uradu predložiti zahtevek za začetek dejavnosti. Ta zahtevek se lahko predloži ločeno na obrazcu AA9/12 davčnega urada ali z »enotno izjavo«. S tem zahtevkom davčni urad podjetju izda identifikacijsko številko, ki je obvezna za davčne namene. Za dodelitev identifikacijske številke je treba vnaprej skupaj s prijavo v register podjetij opredeliti dejavnost, ki jo podjetnik namerava opravljati na osnovi standardne klasifikacije dejavnosti (it.: *classificazione delle attività economiche ATECO*). Standardno klasifikacijo dejavnosti ATECO z opisom dejavnosti in zakonodajo, ki ureja posamezno dejavnost, najdemo na spletnem portalu ateco.infocamere.it.

Identifikacijske številke se podjetniku izda takoj po predložitvi »edine izjave« v register podjetij. Vsako spremembo ali morebitni izbris identifikacijske številke je treba sporočiti davčnemu uradu v roku 30 dni po spremembi ali prenehanju dejavnosti (*Agenzia delle entrate* b. 1.).

3.3.2 *Prijava pri zavodu INAIL*

Ustava republike Italija vsem državljanom zagotavlja pravico do zdravja na delovnem mestu. Nacionalni inštitut za nezgodno zavarovanje na delu (it.: *Istituto nazionale Assicurazione Infortuni sul Lavoro, INAIL*) upravlja obvezno obliko zavarovanja, katere namen je zaščititi delavce, vključene v nevarne dejavnosti, vključujoče tveganje morebitnih nezgod na delu do poklicne bolezni, ki jo povzroča delo, in s tem delodajalca osvobajata odgovornosti, razen odgovornosti, ki izhaja iz sodnega pregona ali kršitev pravil o preprečevanju nesreč in o higieni na delovnem mestu. Zavarovalna obveznost je predvidena za vse dejavnosti, ki jih določa pravo kot tvegane.

Po zakonu se štejejo za nevarne naslednje dejavnosti:

- dejavnosti, ki se opravljajo z uporabo strojev, aparatov in naprav (lahko so tudi električna in elektronska oprema, kot so blagajne, telefonske centrale ipd.);
- druge delovne dejavnosti, ki po svoji naravi izražajo visoko stopnjo nevarnosti (tudi brez uporabe strojev, aparatov in naprav).

Zavarovanje INAIL je obvezno tako za delodajalca kot za zaposlenega, ki opravlja dejavnosti, ki jih zakon opredeljuje kot tvegane. To zavarovanje ni predvideno za podjetnika posameznika, ki opravlja neobrtno dejavnost.

Podjetnik mora skupaj z zahtevkom o začetku dejavnosti izpolniti tudi obrazce za INAIL. V njih morejo biti izpolnjeni podatki o datumu začetka dejavnosti, o sedežu in naslovu opravljanja dejavnosti, natančno mora biti opisana dejavnost, ki jo bo opravljal, v kakšnem okolju jo bo opravljal, kakšne stroje, naprave ali orodja bo uporabljal. V primeru, da zaradi različnih tehničnih razlogov ne utegne predložiti vloge za INAIL, lahko to stori v roku petih dni od

začetka opravljanja dejavnosti. Vsa podjetja 31. decembra vsako leto dobijo prospekt, iz katerega je razviden premijski razred zavarovanja (INAIL b. l.).

3.3.3 Prijava v poslovni register podjetij (it.: Registro delle Imprese) in v obrtni register (it.: Albo Provinciale delle Imprese Artigiane)

Zahtevek za vpis podjetja v poslovni register podjetij se predloži gospodarski zbornici. V trenutku vpisa je treba plačati 18 evrov tajniških pristojbin in 17,50 evra za stroške kolekov. Za vpis v register podjetij podjetnik potrebuje naslednje podatke:

- datum začetka poslovanja,
- firmo (ime podjetja in ime ter priimek podjetnika),
- sedež podjetnika in podatke o podjetniku (ime in priimek, davčno številko (it.: codice fiscale), prebivališče),
- dejavnost podjetja (klasifikacija ATECO).

Z istim zahtevkom izpolni tudi obrazec za vpis v pokrajinski register obrtnih podjetij (it.: Albo Provinciale delle Imprese Artigiane, AIA), če izpolnjuje pogoje obrtnika (Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia. B. l.č.).

3.3.4 Prijava pri zavodu za socialno varstvo (INPS)

Nacionalni inštitut za socialno varstvo (it.: Istituto nazionale della previdenza sociale, INPS) je italijanski zavod, ki se ukvarja s poravnanimi in izplačili pokojnin, kot so invalidske pokojnine, starostne pokojnine, socialni dodatki, invalidnine itd. Pri vpisu trgovskih podjetnikov, ki opravljajo trgovinsko ali turistično dejavnost, ali pa opravljajo pomožne trgovinske dejavnosti, morajo z vpisom v register podjetja izpolniti obrazec AC, s katerim se podjetnik posameznik avtomatsko vpiše v obvezno pokojninsko zavarovanje trgovcev.

Z začetkom opravljanja gospodarske dejavnosti se morejo v obvezno pokojninsko zavarovanje vpisati tudi lastniki obrtnih podjetij. To so tisti podjetniki, ki običajno in profesionalno opravljajo gospodarsko dejavnost kot prevladujočo dejavnost, pretežno za opravljanje dejavnosti uporabljajo svoje delo, tudi ročno, in opravljajo dejavnost, ki je neposredno usmerjena k proizvodnji blaga in storitev. Vpis v register obrtnih podjetij podjetniku avtomatično določa vpis v obvezno pokojninsko zavarovanje obrtnikov (INPS 2017).

3.3.5 Druge prijave

Za vse dejavnosti, ki se ukvarjajo z inštalacijami, popravili, čiščenjem, in dejavnosti dostave oziroma za vse dejavnosti, določene v pokrajinskih prepisih in odlokih, je treba vložiti vloga certificirane izjave o začetku dejavnosti (it.: segnalazione certificata di inizio attività, SCIA),

ki se predloži lokalnemu uradu za proizvodne dejavnosti (it.: Sportello unico per le attività produttive, SUAP) na isti dan, ko podjetnik začne opravljati dejavnost. Poleg tega so za izvajanje nekaterih dejavnosti (npr. popravila, kozmetični saloni, frizerstvo, itd.) zahtevane posebne zahteve (npr. stopnja študija, izkušnje, registracija v posebnih registrih, vloge ali sezname itd.). V vlogi SCIA je treba navesti vse podatke in podrobnosti o dejavnosti, ki jo podjetje namerava opravljati, podatke o osebi, ki izpolnjuje posebne pogoje za opravljanje dejavnosti (predložiti je treba dokaze o izobrazbi, o delovnih izkušnjah ipd.), podatke o poslovnih prostorih, v katerih se bo opravljala dejavnosti, ki morajo zadovoljevati vse zahteve na osnovi okoliških predpisov in predpisov o varstvu na delu. Podjetje mora imenovati odgovorno osebo za varstvo pri delu. Vsi predpisi in pogoji o opravljanju obrtnih, trgovskih in drugih storitvenih dejavnosti so urejeni s pokrajinskimi uredbami in odloki.

Stroški ustanovitve so 36,50 evra za tajniške pristojbine in stroške kolekov ter pet evrov za certificirani e-poštni naslov. V primeru, da za ustanovitev s. p.-ja koristimo storitve pooblaščenega urada ali računovodski servis, je strošek opravljene storitve brez drugih pristojbin od 200 evrov navzgor. Postopek ustanovitve je zaključen že isti dan oziroma naslednji dan.

3.3.6 Odprtje poslovnega računa

Podjetnik ni obvezan k odprtju poslovnega računa. Za opravljanje svoje dejavnosti lahko uporablja svoj osebni račun. Vendar morajo vsi, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, omogočati plačilo svojih storitev prek elektronskih plačilnih sistemov plačevanja (npr. s kreditnimi karticami).

4 DRUŽBA Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO

Družba z omejeno odgovornostjo je tako v Sloveniji kot tudi v Italiji ena najpomembnejših in najbolj razširjenih oblik gospodarske družbe. Čeprav se je običajno ta oblika podjetja uporabljala za majhna podjetja v nasprotju z delniškimi družbami, se v zadnjem obdobju uporablja tudi za ustanovitev velikih podjetij.

4.1 Opredelitev družbe z omejeno odgovornostjo

Po 471. členu ZGD-1 je družba z omejeno odgovornostjo kapitalska družba s pravno osebnostjo, katere osnovni kapital je razdeljen na osnovne vloške družbenikov. Pri tem je vrednost vložkov lahko različna. Družbenik je lahko ena ali več fizičnih ali pravnih oseb, ki za obveznosti družbe niso odgovorni. Ti na temelju osnovnega vložka in sorazmerno z njegovo vrednostjo v osnovnem kapitalu pridobijo svoj poslovni delež. Družba upnikom jamči samo s kapitalom družbe. Navzven družbo zastopa poslovodja, ki ni nujno družbenik.

Družba z omejeno odgovornostjo (it.: società a responsabilità limitata, S. r. l.) je bila uvrščena v italijanski civilni zakonik leta 1942. Namen je bil ustvariti vmesno obliko družbe med osebno družbo in delniško družbo. Italijanski zakonik S. r. l. ureja v peti knjigi od 2462. do 2483. člena, uredba o S. r. l.-ju je bila temeljito obnovljena in spremenjena leta 2003 z reformo o kapitalskih družbah in zadrugah (D.Lgs. 6/2003). Način organizacije in upravljanje družbe je prilagodljiv, določijo ga družbeniki v ustanovitvenem aktu. Vlogo upravljanja ima lahko direktor, upravni odbor ali pa družbeniki, če ne imenujejo upravnega odbora. Vlogo upravitelja ima lahko nekdo, ki ni nujno tudi družbenik.

Italijanski S. r. l. se od slovenskega d. o. o.-ja bistveno ne razlikuje. Pri obeh je osnovni kapital sestavljen iz vložkov družbenikov, oba sta pravni osebi, ki za obveznosti družbe odgovarjata le s premoženjem družbe. Za oba velja, da imata z zakonom predpisan minimalni osnovni kapital: minimalni potrebni kapital slovenskega d. o. o.-ja je 7.500 evrov, italijanskega S. r. l.-ja pa 10.000 evrov, z izjemo enostavnega S. r. l.-ja, katerega osnovni kapital je lahko le en evro. Organi upravljanja se ne razlikujejo; sestavljeni so iz skupščine, upravitelja družbe in nadzornega sveta. Ko družbo ustanovi en sam družbenik, govorimo o enoosebnem d. o. o.-ju oziroma S. r. l.-ju Unipersonale.

4.1.1 Enoosebni d. o. o. (it.: Società a responsabilità limitata Unipersonale)

Dolgo časa zakonodaja ni dopuščala, da bi posamezna fizična oseba ali pravna oseba ustanovila družbo sama oziroma z enim samim družbenikom. Veljalo je, da morata družbo ustanoviti vsaj dva družbenika (Ivanjko in Kocbek 2003, 803).

Enoosebno družbo lahko primerjamo s podjetnikom posameznikom z omejeno odgovornostjo, saj gre za posebno obliko podjetništva med podjetnikom posameznikom in običajnim d. o. o.-jem. Od podjetnika posameznika se loči le po tem, da gre za pravno osebo in da družbenik ne odgovarja za obveznosti družbe. Praviloma v firmi ne vsebuje imena družbenika, kar je obvezno pri podjetniku posamezniku. Od običajnega d. o. o.-ja se loči po tem, da ima le enega družbenika in da je osnovni kapital sestavljen iz enega vložka (Ivanjko in Kocbek 2003, 802–803).

Enoosebni d. o. o. omogoča ločitev premoženja fizične osebe od premoženja družbe kot pravne osebe.

V ZGD-1 je enoosebna družba posebej urejena od 523. do 526. člena. To obliko družbe pozna tudi italijansko pravo, ki jo definira kot družbo, ustanovljeno z aktom o ustanovitvi z enim samim družbenikom (fizično ali pravno osebo), in za katero velja večina predpisov, ki se uporabljajo za družbo z omejeno odgovornostjo z več družbeniki.

4.1.2 Enostavni d. o. o. (it.: *Società a responsabilità limitata semplice*)

Enostavni d. o. o. se od običajnega d. o. o.-ja razlikuje le v tem, da morejo biti vložki plačani v denarju pred vložitvijo predloga in da družbeniki sprejmejo standardno družbeno pogodbo, ki je ni mogoče spreminjati.

V Italiji je bil enostavni d. o. o. uveden leta 2012 z odlokom o liberalizaciji. Ta odlok je spremenil civilni zakonik in v 2463. bis člen uvedel možnost ustanovitve poenostavljene družbe z omejeno odgovornostjo. Ta odlok je bil sprejet z namenom poenostavitve in spodbude odprtja novih podjetij. Na začetku so enostavni d. o. o. lahko ustanovile samo fizične osebe, ki niso starejše od 35 let na dan ustanovitve. Na srečo je bila pozneje starostna omejitev odpravljena. Danes tako podjetje imenujejo družba z omejeno odgovornostjo z zmanjšanim kapitalom (it.: *società a responsabilità limitata a capitale ridotto, SRLcr*). V vseh pogledih je enostavna družba z omejeno odgovornostjo pravna oseba, ki se jo lahko ustanovi že z enim evrom osnovnega kapitala, vendar ne sme presegati 9.999 evrov.

4.2 Ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo v Sloveniji

D. o. o. se ustanovi z družbeno pogodbo, ki jo podpišejo vsi družbeniki. V njej se družbeniki dogovorijo o uresničevanju skupnega interesa. Pogodba mora biti sklenjena v notarskem zapisu, kar pomeni, da notar poskrbi za pravilno sestavo pogodbe. Po ustanovitvi družbe družbeniki sprejemajo odločitve z večino glasov, če v pogodbi ni drugačnih določil. Družbeniki lahko pred ustanovitvijo sklenejo predpogodbo, v kateri določijo pravice, obveznosti in odgovornosti glede ustanovitve. Pogodba o ustanovitvi mora vsebovati:

- ime in priimek ter prebivališče ali firma in sedež vseh družbenikov;

- firmo, sedež in dejavnost družbe (smiselno je, da se navede čim več potencialnih dejavnosti družbe, saj družba načeloma lahko opravlja le tiste, ki so določene v družbeni pogodbi);
- navedbo zneska osnovnega kapitala in vsakega vložka posebej, navedbo vseh družbenikov in njihovih vložkov;
- trajanje družbe, če je ustanovljena za določen čas;
- morebitne obveznosti družbenikov do družbe in obratno.

Smiselno je, da so v družbeno pogodbo poleg zakonsko obveznih določb vključene tudi druge določbe, ki olajšajo poslovanje, in sicer:

- navedba čim več potencialnih dejavnosti družbe, saj družba načeloma lahko opravlja le tiste, ki so določene v družbeni pogodbi;
- ureditev vodenja in zastopanja družbe;
- navedba poslovnega naslova in druge smiselne določbe.

V primeru, da je osnovni kapital sestavljen iz stvarnih vložkov, je treba navesti predmet vsakega stvarnega vložka, znesek in družbenika, ki je stvarni vložek prispeval.

Ko je družbena pogodba sklenjena, sledi odprtje depozitnega računa pri izbrani banki za vplačilo osnovnega kapitala (minimalno 7.5000,00 evrov). Temu sledi vloga predloga za vpis v sodni register, ki mora biti vložena 15 dni po izpolnitvi pogojev za vpis. Ob predlogu za vpis v sodni register so potrebni naslednji podatki:

- firma in skrajšana firma, če družba posluje s skrajšano firmo,
- sedež družbe,
- pravna oblika družbe,
- datum akta o ustanovitvi,
- podatki o družbenikih (identifikacijski podatki, vrsta in obseg odgovornosti do obveznosti družbe, podatki o osnovnih vložkih in poslovnih deležih družbenikov, datum vstopa),
- podatki o zastopnikih družbe (identifikacijski podatki, tip in način zastopanja, datum podelitve),
- čas trajanja družbe (samo za družbe, ustanovljene za določen čas),
- podatki o nadzornem svetu, če ga družbena pogodba določa,
- višina osnovnega kapitala.

Predlogu za vpis ustanovitve v sodni register, ki ga pripravi referent točke VEM, je treba priložiti:

- družbeno pogodbo,
- seznam družbenikov in osnovnih vložkov,
- potrdilo banke o vplačilu denarnih sredstev in izjavo o prostem razpolaganju z denarnimi sredstvi,
- sklep družbenikov o imenovanju poslovodstva, overjeno in podpisano izjavo zastopnikov,
- sklep o poslovnem naslovu,
- davčno izjavo družbenikov.

Ko je družba vpisana v sodni register, lahko začne z opravljanjem svoje dejavnosti. Po vpisu se zastopnik podjetja s sklepom o vpisu zgledi v banki, pri kateri je družba vplačala osnovni kapital, in začasni račun pretvori v poslovni račun. Po vpisu v sodni register je potreben še vpis v poslovni register. Tega vodi AJPES. K vlogi je treba priložiti kopijo sklepa o vpisu v sodni register. Temu sledita objava v Uradnem listu in vpis v davčni register, ki se opravi na davčnem uradu. Z vpisom v davčni register družba pridobi davčno številko.

Postopka ustanovitve d. o. o.-ja se morajo osebno udeležiti vsi družbeniki in poslovodje. V primeru, da je družbenik pravna oseba, mora na točko VEM priti njen zakoniti zastopnik. Vsi postopki, ki jih posameznik ali pravna oseba opravi v okviru vstopnih točk VEM ali prek spletnega portala e-VEM, so brezplačni. Postopki, ki so opravljeni pri notarju, so obračunani po notarskih tarifah (Ajpes b. l.a).

Postopek registracije d. o. o.-ja traja približno pet delovnih dni.

4.2.1 Ustanovitev enostavnega d. o. o.-ja

Značilnost ustanovitve enostavnega d. o. o.-ja je, da se vsi vložki plačajo v denarju pred vložitvijo predloga, sklene se standardna družbena pogodba, ki je ni mogoče spreminjati. Postopek ustanovitve se lahko opravi prek portala e-VEM (pri tem je treba imeti digitalno potrdilo) ali na vstopnih točkah VEM. Na točki VEM morajo biti isti dan prisotni vsi družbeniki in poslovodje za podpis vse dokumentacije. Dokumenti in podatki, ki so potrebni za postopek registracije, se ne razlikujejo od tistih, ki so potrebni za ustanovitev običajnega d. o. o.-ja. Na točki VEM pripravijo družbeno pogodbo, sklep o določitvi poslovnega naslova, sklep o določitvi zastopnikov, izjavo o imenovanju zastopnika, izjavo družbenika in obrazec za prigrasitev pri FURS-u. S predložitvijo družbene pogodbe se na banki odpre začasni račun za polog osnovnega kapitala v celotnem znesku 7.500 evrov. Na osnovi potrdila o vplačilu osnovnega kapitala sodišče v roku od štirih do petih dni izda sklep o registraciji, s katerim novoustanovljena družba v izbrani banki začasni račun spremeni v poslovni račun. Postopek je brezplačen.

4.2.2 Ustanovitev enoosebnega d. o. o.-ja

Ko družbo z omejeno odgovornostjo ustanavlja en sam družbenik, se za sklenitev pogodbe ne zahteva notarskega zapisa družbe. Postopek se lahko opravi prek spletnega portala e-VEM ali vstopne točke VEM. Pri enoosebnem d. o. o.-ju mora družbenik voditi elektronsko knjigo sklepov. Postopek je brezplačen.

Pri vseh vrstah družbe z omejeno odgovornostjo velja:

- če družba opravlja obrtne dejavnosti in izpolnjuje pogoje in določila, ki veljajo za obrtna podjetja, mora pridobiti obrtno dovoljenje in opraviti vpis v obrtni register podjetij. Vloga se tako kot za samostojnega podjetnika vloži na spletnem portalu e-VEM, točki VEM ali pri Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije;
- družbenik, ki v družbi opravlja tudi poslovodno funkcijo, si mora urediti obvezna socialna zavarovanja iz tega naslova, če še ni zavarovan po drugi prednostni podlagi s polnim delovnim časom;
- pristojni finančni urad je treba obvestiti o izbranem sistemu vodenja poslovnih knjig;
- skladno z zakonom o varstvu in zdravju pri delu (ZVZD-1) ter z drugimi predpisi je treba zagotoviti varnost in zdravje delavcev pri delu.

Zadnji korak je začetek zaposlovanja ljudi in vpis v obvezna socialna in nezgodna zavarovanja.

4.3 Ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo v Italiji

Postopek ustanovitve S. r. l.-ja (urejen s členu od 2462 do 2483 pete knjige Civilnega zakonika) je sestavljen iz več faz. Italijanski S. r. l. se ustanovi z aktom o ustanovitvi družbe (it.: atto costitutivo) in statutom družbe (it.: statuto), ki se sestavijo in overijo pri notarju ob prisotnosti vseh družbenikov in zastopnikov. S. r. l. je fleksibilna družba, saj veljavna zakonska pravila omogočajo družbenikom prilagoditev velikega števila statutnih določb. Ustanovitev S. r. l.-ja mora biti v skladu z nekaterimi zahtevami glede vidikov, povezanih z upravo in upravljanjem podjetja. V družbeni pogodbi je treba navesti:

- *družbenike*: ime in priimek ali firmo, datum in kraj rojstva ali državo ustanovitve, stalno prebivališče ali sedež in državljanstvo vsakega družbenika (2463. člen, odstavek 2, št. 1 iCC). Ta posredno dovoljuje, da so člani družbe tudi subjekti, ki niso fizične osebe, ampak družbe katere koli vrste, pa tudi drugi subjekti, ki niso pravne osebe;
- *sedež družbe*: kraj, v katerem je uprava družbe, navedena mora biti občina, v kateri je sedež družbe, in se lahko razlikuje od poslovnega naslova, naslov poslovne enote in podružnice podjetja.

V aktu o ustanovitvi ni nujno navesti ulice in hišne številke, ti sta obvezno navedeni v postopku, namenjenemu gospodarski zbornici za prijavo v register podjetij. Zato sprememba naslova znotraj istega kraja ne pomeni spremembe akta o ustanovitvi;

- *ime podjetja*: navesti je treba ime, ki ga družbeniki izberejo za družbo. Vsebovati mora navedbo družbe z omejeno odgovornostjo (člen 2463, odstavek 2, točka 2 c.c). V primeru družb z enim družbenikom se navedba »enočlanska družba« ali »družba z edinim družbenikom« ne sme vključiti v ime podjetja, ampak jo je treba dodati imenu, zato se akt o ustanovitvi ne sme spreminjati;
- *dejavnost družbe*: navedba potencialnih dejavnosti družbe. Različne dejavnosti ne smejo biti medsebojno nezdružljive in jih ni mogoče izvajati hkrati;

- *direktorje*: tudi direktorji, ki niso družbeniki, morajo biti ob ustanovitvi prisotni, da bi javno sprejeli položaj direktorja;
- *osnovni kapital*: najmanjši osnovni kapital za ustanovitev družbe je 10.000 evrov. Zgornje omejitve osnovnega kapitala, ki ga je mogoče vpisati, ni, vendar je zdaj mogoče ustanoviti podjetje tudi z osnovnim kapitalom v višini enega evra (enostavna družba z omejeno odgovornostjo). Osnovni kapital mora biti v celoti vpisan. Ob podpisu akta o ustanovitvi mora biti vsaj 25 odstotkov denarnih prispevkov vplačanih v banko. V primeru ustanovitve družbe z enim družbenikom mora biti kapital v celoti plačan v skladu s členom 2464 italijanskega civilnega zakonika. Za osnovni kapital iz stvarnih vložkov je v aktu o ustanovitvi potrebna izrecna določba. Družbeniki morajo vplačati preostali kapital do konca prvega obračunskega leta. Običajno so poslovni deleži družbenikov sorazmerni vložkom osnovnega kapitala. Možno je določiti različne deleže pri udeležbi. V tem primeru jih je treba navesti v aktu o ustanovitvi. Enak postopek je treba izvesti, če se enemu od družbenikov izplačuje plačo kot zaposlenemu ali se mu izplačujejo druga nadomestila, npr. nadomestilo za poslovođenje;
- *trajanje podjetja*: tega ni treba več navajati. Manjkajoča navedba trajanja družbe pomeni, da je družba ustanovljena za nedoločen čas.

Enako kot pri samostojnem podjetniku posamezniku se vse prijave tudi pri S. r. l. opravijo z »edino izjavo«, ComUnica. Po podpisu akta o ustanovitvi notar običajno poskrbi za predložitev »edine izjave« vsem pristojnim uradom. In sicer gre za:

- prijavo pri italijanski davčni upravi (it.: agenzia delle entrate) za pridobitev davčne in identifikacijske številke;
- prijavo v poslovni register podjetij (it.: Registro delle Imprese) in obrtni register, če se opravlja obrtno dejavnost. S prijavo v register podjetij družba pridobi status pravne osebe (člen 2331, odstavek 1 Civilnega zakonika, na katerega se sklicuje člen 2463, odstavek 3 Civilnega zakonika);
- prijavo pri zavodu INAIL (če družba nima zaposlenih, je prijava potrebna za zavarovanje poslovođenje);
- prijava pri zavodu INPS (prijava je potrebna samo v primeru, da družba zaposli delavce);
- druge prijave (ko podjetje opravlja dejavnost, za katero so predvidene posebne zahteve, npr. prijava pri urad SUAP).

Družbe z omejeno odgovornostjo morajo pri predložitvi »edine izjave« in prijavi pri zgoraj navedenih uradih navesti naslednje podatke: firmo družbe, datum začetka poslovanja, podatke o poslovođji oziroma če jih je več, podatke vseh (ime in priimek, naslov prebivališča in davčna številka), sedež podjetja in naslove morebitnih drugih poslovnih enot, podatke o družbenikih, dejavnosti družbe po klasifikaciji ATECO. Za prijavo pri zavodu INAIL je treba podrobno opisati potek dejavnosti, ki jo podjetje opravlja, in kateri stroji, naprave, orodja in prevozna sredstva so pri tem uporabljeni. Za nekatere dejavnosti ima zakon posebne zahteve, ki jih more

podjetnik izpolniti, preden začne opravljati dejavnost. Tako kot v Sloveniji tudi v Italiji pravne osebe poslujejo s transakcijskim računom, ki ga odprejo pri izbrani banki.

Družbe z omejeno odgovornostjo morajo od vzpostavitve certificiranega e-poštnega naslova omogočati sprejemanje in komuniciranje z vsemi javnimi organi. Certificirana e-pošta nadomešča priporočeni dopis z javno upravo.

Strošek notarskih storitev za sestavo in overitev akta za ustanovitev družbe in statuta družbe ter predložitve »edine izjave« je približno 2.200 evrov. Strošek se razlikuje glede na mesto oziroma pokrajino oziroma je pri različnih notarjih različen. Stroški za tajniške pristojbine in koleke gospodarske zbornice znašajo 155 evrov. To velja za družbe z omejeno odgovornostjo, katere minimalni osnovni kapital je 10.000 evrov. Če se odločimo za ustanovitev enostavnega S. r. l., katerega osnovni kapital je manj kot 10.000 evrov, je strošek fiksen in znaša 400 evrov. K obema različicama moremo dodati pet evrov stroškov za certificirani e-poštni naslov.

5 PRIMERJAVA STROŠKOV PRI USTANOVITVI PODJETJA

Preglednica 1: Stroški ustanovitve podjetja

	s. p.		d. o. o.	
	Slovenija	Italija	Slovenija	Italija
Minimalni osnovni kapital	Ni potreben.	Ni potreben.	7.500,00 evra.	Enostavni d. o. o.: od 1,00 do 9.000,00 evra; običajni d. o. o.: 10.000,00 evra.
Strošek notarja (približne, neuradne ocene)	Brezplačno.	Od 200,00 evra v primeru, da se koristijo usluge računovodskega servisa ali drugih.	Enostavni postopek: brezplačno na točki VEM; zahtevni postopek: pri notarju po notarski tarifi, najmanj 320,00 evra.	Enostavni d. o. o.: 0,00 evra; običajni d. o. o. in enoosebni d. o. o.: od 1.200,00 do 2.000,00 evra
Posebni davki, takse ob ustanovitvi	Vpis v obrtni register 111,00 evra.	Upravne takse: 36,50 evra.	Vpis v obrtni register 111,00 evra.	Registracijska taksa: 200,00 evra; upravna taksa: 308,87 evra (ni predvidena za enostavni d. o. o.). Upravna taksa 165,00 evra.
Čas trajanja	Do dva dneva.	Do dva dneva.	Pet dni.	Pet dni (odvisno od notarja).

V Sloveniji je postopek ustanovitve podjetja bistveno cenejši kot v Italiji. V Sloveniji ima bodoči podjetnik možnost ustanoviti podjetje na točkah VEM in prek spletnega portala e-VEM brezplačno, razen pri običajnem, d. o. o.-ju, ko mora koristiti usluge notarja in plača stroške notarskih storitev. V Italiji večina bodočih podjetnikov posameznikov ob ustanovitvi podjetja poišče pomoč pri računovodskem servisu, stroški storitev se gibljejo od 200 evrov navzgor, oziroma pri notarju ob ustanovitvi družbe. Pri ustanovitvi enostavnega d. o. o.-ja so stroški okrog 400 evrov, notarskih storitev se ne zaračunava, pri običajnem d. o. o.-ju pa so stroški okrog 2.000 evrov z vključenimi taksami in pristojbinami, pri ustanovitvi običajne enoosebne družbe so stroški enaki stroškom ob ustanovitvi običajnega d. o. o.-ja. Pri zaključku postopka

ustanovitve podjetja ni bistvene razlike med Slovenijo in Italijo. Postopek je zaključen v nekaterih primerih že isti dan oziroma naslednji dan. Trajanje postopka za ustanovitev družb v Italiji je odvisno predvsem od notarja in njegove zasedenosti. Včasih se pojavi težava pri ustanovitvi enostavnega d. o. o.-ja, saj se pojavi težava pri iskanju notarja, ki je pripravljen opraviti to storitev, saj mora biti ta storitev opravljena brezplačno.

6 SPODBUDE ZA NOVA PODJETJA

Pri odločitvi posameznik, da se bo podal na samostalno podjetniško pot, imajo pomembno vlogo različne pomoči oziroma spodbude za zagon novih podjetij. Za rast produktivnosti in zaposlenosti in s tem za dvig konkurenčnosti gospodarstva je zagon novih podjetij ključnega pomena. Države Evropske unije za zagon novih podjetij nudijo številne oblike finančnih in nefinančnih spodbud. Te tvorijo podporni sistem za nove podjetnike.

Finančne spodbude nudijo v obliki (Slovenska poslovna točka b. 1.a):

- povratnih spodbud, kamor spadajo na primer razna poročstva, posojila, sredstva za dokapitalizacijo v obliki tveganega kapitala ali nepovratnih sredstev in nefinančne oziroma posredne spodbude, in
- nepovratnih spodbud v obliki subvencij za zagon inovativnih podjetij, zagon podjetij v tveganih regijah, spodbude samozaposlenim.

Tudi nefinančna pomoč je pomembna za zagon podjetja; je ustrezno podporno okolje, ki nudi ciljne informacije, usposabljanje in mentorstvo. Za lažji začetek podjetniške poti so spodbudni tudi ukrepi, ki zmanjšujejo davčne in administrativne obremenitve na začetku poslovanja podjetja (SPOT-eVEM portal).

V primerjalnem pregledu bomo prikazali nekaj ukrepov za spodbujanje pri ustanavljanju novih podjetij v Sloveniji in v Italiji (za pokrajino Furlanijo - Julijsko krajino).

6.1 Spodbude v Sloveniji

V Sloveniji je ena od pravnih podlag za spodbujanje podjetništva Zakon o podpornem okolju za podjetništvo (ZPOP-1), v katerem so določeni ukrepi za spodbujanje podjetništva, organiziranost na tem področju in postopki za dodeljevanje sredstev, namenjenih oblikovanju podpornega okolja za podjetništvo. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je sprejelo program izvajanja finančnih spodbud za obdobje 2015–2020 in je podlaga za dodeljevanje državne pomoči ministrstva. Splošni cilji tega programa so krepitev gospodarske moči države in regij na osnovi lastnih razvojnih potencialov in globalnih priložnosti, povečati gospodarski, okolijski in družbeni kapital v Sloveniji ter povečati njegovo učinkovitost v smislu konkurenčnosti gospodarstva, kakovosti življenja in trajnostne rabe virov. Po tem programu so spodbude namenjene predvsem mladim podjetjem in novim podjetniškim podjetjem s posebnim poudarkom na inovativnih zagonskih podjetjih s potencialom globalne rasti, na podjetjih s področja družbenih inovacij in na podjetjih, ki uvajajo nove načine ustvarjanja dodane vrednosti, na podjetjih z geografskih območij, ki se soočajo s posebnimi razvojnimi izzivi, in na podjetjih, ki uvajajo nove načine izvajanja socialnih vsebin v sodelovanju z institucionalnim sektorjem in z lokalnim okoljem (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo 2015).

Ustanove, ki v Sloveniji izvajajo ukrepe podjetniških spodbud v obliki finančnih spodbud, so navedene v nadaljevanju (Slovenska poslovna točka b. 1.c).

Slovenski podjetniški sklad, ki izvaja ukrepe v obliki spodbud, mikrokreditov, garancij, semenskih kreditov in lastniškega financiranja. Za nova podjetja trenutno razpisuje naslednje pomoči (Slovenski podjetniški sklad b. 1.):

- mikrokredit na obmejnih problemskih območjih v Republiki Sloveniji (P7R 2017 in P7OR 2018), do katerega so upravičena podjetja, ki imajo na dan oddaje vloge sedež podjetja ali obrata na obmejnem problemskem območju vsaj zadnjih šest mesecev. Namenjen je materialnim, nematerialnim investicijam in investicijam v obratna sredstva. Najnižji znesek kredita znaša 5.000 evrov, najvišji pa 25.000 evrov po pogodbeni fiksni obrestni meri 1,1 odstotka, ki je enaka efektivni obrestni meri. Znesek kredita lahko krije največ 85 odstotkov vrednosti upravičenih stroškov projekta, toda največ 25.000 evrov;
- garancijo sklada za bančne kredite s subvencijo obrestne mere (P1 plus 2018 – Mladi MSP), do katere so upravičena podjetja, ki so registrirana do vključno pet let od vključno datuma vložitve vloge. Garancija in subvencija obrestne mere se odobrita za dolgoročni namenski kredit za investicijska vlaganja in izdatke za obratna sredstva.

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje nudi naslednje subvencije za samozaposlitev (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje b. 1.a):

- spodbudo za mlade podjetnike, do katere so upravičena novonastala podjetja, v katerem se oseba samozaposli kot samostojni podjetnik, direktor ali lastnik v družbah ali kot oseba, ki opravlja samostojni poklic. Subvencijo za samozaposlitev lahko uveljavljajo vsi, ki so ob samozaposlitvi stari največ 29 let, prijavljeni kot brezposelni, imajo zanimivo poslovno idejo in uspešno zaključeno podjetniško usposabljanje. Znesek subvencije je 5.000 evrov v obliki nepovratnih sredstev in se izplača v enkratnem znesku;
- spodbudo za žensko podjetništvo, do katerega so upravičena novonastala podjetja, v katerem se ženska samozaposli kot samostojna podjetnica, direktorica ali lastnica v družbah ali kot oseba, ki opravlja samostojni poklic. Subvencijo za samozaposlitev lahko uveljavljajo ženske z najmanj višjo strokovno izobrazbo, ki so vsaj tri mesece pred vključitvijo v podjetniško usposabljanje prijavljene med brezposelne, imajo zanimivo poslovno idejo in uspešno zaključeno podjetniško usposabljanje. Znesek subvencije je 5.000 evrov v obliki nepovratnih sredstev in se izplača v enkratnem znesku;
- delno oprostitev plačila prispevkov po prvem vpisu v poslovni register: samozaposlene osebe (po 15. členu Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ZPIZ-2, Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD, 102/15, 23/17, 40/17 in 65/17) so lahko delno oproščene plačila prispevkov za obvezno socialno zavarovanje za obdobje dveh let, v prvem letu poslovanja v višini 50 odstotkov prispevkov in v naslednjem letu poslovanja v višini 30 odstotkov prispevkov, obračunanih od zavarovalne osnove.

Slovenski regionalni razvojni sklad, ki izvaja ukrepe podjetniških spodbud v obliki dodeljevanja posojil z ugodno obrestno mero in z dobo vračanja do največ 20 let. Trenutno je veljaven razpis za ugodna razvojna posojila začetnim podjetniškim projektom na problemskih območjih z visoko brezposelnostjo in obmejnih problemskih območjih v Republiki Sloveniji za nakup nepremičnine, gradbeno-obrtniška-instalacijska dela, za nakup strojev in opreme in za nakup nematerialnih naložb. Najnižja upravičena višina projekta ne sme biti nižja od 35.000 evrov, najnižji znesek kredita mora biti nad 25.000 evrov, najvišji pa ne preko 1.000.000 evrov. Fiksna obrestna mera je 0,01 odstotka letno, skupna doba vračanja kredita je največ deset let (Slovenski podjetniški sklad b. l.).

Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja spodbuja razvoj kmetij in nekmetijskih dejavnosti na podeželju. Trenutno je v veljavi podukrep M6.1 kot pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete. Do pomoči so upravičeni mladi kmetje ali pravne osebe (gospodarske družbe, v katerih je kmet edini družbenik in poslovodja), ki so na dan vloge stari med 18 in 40 let, imajo ustrezno poklicno izobrazbo in usposobljenost ter prvič vzpostavljajo kmetijsko gospodarstvo. Znesek subvencije za upravičenca, ki se zaposli ali načrtuje zaposlitev, je 45.000 evrov ali 18.600 evrov za upravičenca, ki zaposlitve ne zagotovi. Subvencija se izplača v obliki nepovratne finančne pomoči (Program razvoj podeželja Republike Slovenije 2014–2020 b. l.).

Eko sklad zagotavlja ugodne finančne vire za vlaganje v naravne projekte in energetska učinkovitost. Trenutno ni razpisov za nova podjetja (Eko sklad b. l.).

SID banka zagotavlja ugodne finančne vire za podjetja; trenutno je aktivnih več programov neposrednega financiranja in posrednega financiranja za majhna in srednje velika podjetja ter samostojne podjetnike (SID Banka b. l.).

Administrativne, davčne in druge razbremenitve

ZZZS v okviru programa za spodbujanja zaposlovanja omogoča številne olajšave in subvencije, izmed katerih v nadaljevanju omenjamo le nekatere (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje b. l.b).

- Spodbude za zaposlovanje oseb iz programa Učne delavnice

Če delodajalec zaposli brezposelne iz ciljne skupine (usposobljene kandidate iz učnih delavnic) s polnim delovnim časom za najmanj šest mesecev brez prekinitve, pridobi subvencijo v višini 4.000 evrov. Če podaljša ali ohrani zaposlitev iste osebe za nadaljnjih najmanj 6 mesecev brez prekinitve, je upravičen do dodatnih 4.000 evrov subvencije.

- Olajšave za zaposlitev starejših brezposelnih

Delodajalec lahko uveljavlja olajšave plačila vseh prispevkov za največ 24 mesecev zaposlitve starejših (nad 55 let) brezposelnih oseb (najmanj šest mesecev prijavljene v evidenci brezposelnih oseb). Olajšava znaša 16,04 odstotka od osnove za prispevke pri zaposlitvi za nedoločen čas ali 16,34 odstotka pri zaposlitvi za določen čas.

- Aktivni do upokojitve

Za zaposlitev brezposelnih, ki so dopolnili 58 let ali več, lahko delodajalec pridobi subvencijo v višini 11.000 evrov. Zaposlitev mora biti za nedoločen čas in s polnim delovnim časom.

- Druge subvencije in olajšave so še »Zaposli.me« za zaposlovanje mladih, ki imajo najmanj 30 let in sodijo v ciljne skupine, »Trajno zaposlovanje mladih« za zaposlovanje brezposelnih oseb, ki še niso dopolnile 30 let.

V Sloveniji imamo tudi veliko izvajalcev, ki nudijo posredno oziroma nefinančno pomoč novim podjetjem. To so vstopne točke SPOT, univerzitetni inkubatorji, tehnološki parki, podjetniški inkubatorji in drugi. Ti nudijo posredno pomoč v obliki informiranja, svetovanja, registracije podjetja, opremljenih poslovnih prostorov, brezplačnih izobraževalnih delavnic itd.

6.2 Spodbude v Italiji

V Italiji je za upravljanje s spodbujevalnimi ukrepi podjetništva in z razvojem gospodarstva pristojno Ministrstvo za gospodarski razvoj (it.: Ministero dello sviluppo economico). Pravna podlaga za spodbujanje podjetništva je zakon o proračunu oziroma Zakon stabilnosti 2018 (it.: Legge di stabilità 2018), ki je glavno orodje za izvajanje opredeljenih ciljev politike z odločitvami o javnih financah. Spodbujanje podjetništva je nato natančneje urejeno s pokrajinskimi uredbami in odloki (Ministro dello sviluppo economico b. l.).

Evropska komisija je z odločbo ES (2015) 4814 odobrila Operativni program Evropskega sklada za regionalni razvoj 2014–2020 »Naložbe za rast in zaposlovanje« Furlanije - Julijske krajine (it.: POR FESR 2014–2020). Razdeljen je na pet delov:

- krepitev raziskav,
- spodbujanje konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij,
- podpora prehodu na nizkoogljično gospodarstvo v vseh sektorjih,
- razvoj mest,
- tehnična pomoč.

Dodeljevanje sredstev programa različnim vrstam dejavnosti in regionalnim izvajalskim ustanovam, ki so odgovorne za njihovo upravljanje, je opredeljeno v finančnem načrtu.

Ustanove, ki v Italiji oziroma v pokrajini Furlaniji - Julijski krajini izvajajo ukrepe podjetniških spodbud v obliki finančnih spodbud, so navedene v nadaljevanju.

Pokrajina Furlanija - Julijska krajina nudi naslednje spodbude (Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia b. 1.g):

- spodbudo za podporo konkurenčnosti in tehnoloških inovacij malih in srednjih podjetij v različnih sektorjih regionalnega proizvodnega sistema, financiranje tehnoloških naložb. Program POR FESR 2014–2020 je namenjen mikro, malim in velikim podjetjem, vključno s svobodnimi poklici. Pomoč je namenjena za nakup strojev in opreme, programske opreme in za stroške svetovanja ter načrtovanja, povezanih z investicijskimi projekti. Najmanjši znesek investicije je 25.000 evrov za mikro podjetje, 37.500 evrov za majhna podjetja in 50.000 evrov za srednja podjetja. Najvišji znesek finančne pomoči je 500.000 evrov. Znesek pomoči se giblje od 10 do 40 odstotkov upravičenih stroškov projekta glede na vrsto podjetja (Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia b.1.e).
- finančno spodbudo za nova obrtna zagonska podjetja. Cilj ukrepa je spodbujati in podpirati ustanavljanje novih obrtnih podjetij. Do pomoči so upravičena nova obrtna podjetja, ki se prvič vpišejo v obrtni register (A. I. A.), za pravne stroške ob ustanovitvi podjetja, za poslovne analize in razvojne načrte, za nakup novih strojev, naprav in opreme, nakup pisarniškega pohištva, nakup programov informacijske tehnologije, za odhodke, povezane s plačami zaposlenih, ki so zaposleni za nedoločen čas, ter za druge izdatke za nakup storitev in drugih opredmetenih in neopredmetenih sredstev. Znesek skupaj upravičenih stroškov mora biti med 5.000 in 75.000 evri. Znesek pomoči znaša 40 odstotkov od skupnih upravičenih stroškov in se poveča na 50 odstotkov, če gre za obrtno podjetje mladega podjetnika, ali za žensko podjetništvo, ali če se obrtno podjetje nahaja na problemstkih območjih. Finančna pomoč je izplačana v obliki nepovratne pomoči (Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia b. 1.d);
- nepovratno spodbudo za bodoče podjetnike in nova podjetja POR FESR 2014–2020. Upravičenci razpisa so bodoči podjetniki in nova podjetja, ki so razvili projektno idejo z opredelitvijo poslovnega načrta za spodbujanje zlasti z olajšanjem gospodarskega izkoriščanja novih zamisli in s spodbujanjem ustanavljanja novih podjetij na osnovi regionalnega operativnega programa POR FESR 2014–2020. Nova podjetja morajo biti na dan vloge redno vpisana v poslovni register podjetij na ozemlju pokrajine Furlanije - Julijske krajine ne več kot 24 mesecev od dneva vloge. Upravičeni stroški so stroški za notarske in računovodske storitve, stroški strokovnega svetovanja, stroški za prenovo prostorov, ustvarjanje spletne strani, izdatki, povezani s kreditnimi posli, izdatki za pohištvo, stroje, opremo, programsko opremo, vozila in drugo. Najvišji znesek nepovratnih sredstev ne sme presegati 100.000 evrov in ustreza 60 odstotkom upravičenih stroškov (Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia b. 1.f);
- nepovratno spodbudo za zaposlitev mater. Upravičenci spodbude so podjetja s sedežem v pokrajini Furlaniji - Julijski krajini, ki zaposlijo matere z vsaj enim otrokom, ki ni še dopolnil pet let starosti, za nedoločen čas in s polnim delovnim urnikom. Višina spodbude je od 7.000 do 10.000,00 evrov (Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia b. 1.c);

- nepovratno spodbudo za zaposlitev brezposelnih oseb za nedoločen čas. Upravičenci spodbude so podjetja s sedežem v pokrajini Furlaniji - Julijski krajini. Višina spodbude je od 3.000 do 7.500 evrov (glede na to, ali gre za zaposlitev ženske ali moškega in ali je oseba stara nad ali pod 50 let) (Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia b. 1.a);
- nepovratno spodbudo za zaposlitev brezposelnih oseb za določen čas in ne krajši od šestih mesecev. Upravičenci spodbude so podjetja s sedežem v pokrajini Furlaniji - Julijski krajini. Višina spodbude je od 3.000 do 7.500 evrov (glede na to, ali gre za zaposlitev ženske ali moškega in ali je oseba stara nad ali pod 50 let) (Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia b. 1.b).

I. N. P. S.

Nudi nadomestilo za brezposelnost NASpl v enkratnem znesku. Spodbuda je namenjena brezposelnim osebam, ki se samozaposlijo. Brezposelna oseba ima glede na delovno dobo zadnje zaposlitve pravico do nadomestila za brezposelnost v višini 75 odstotkov povprečne plače, nadomestilo se izplačuje mesečno in največ 24 mesecev. Primer: če je bila oseba zaposlena 30 mesecev, ima pravico do prejemanja nadomestila za brezposelnost 15 mesecev, v primeru, da se samozaposli, ima pravico do izplačila celotnega zneska v enkratnem znesku. Prošnjo za izplačilo mora oddati v roku 30 dni od odprtja podjetja (INPS b. 1.).

MEDIOCREDITO

Zagotavlja ugodne finančne vire za podjetja, od dolgoročnih financiranj do subvencioniranih posojil in obrestnih mer, jamstva za posojila (Banca MedioCredito del Friuli Venezia Giulia b. 1.).

CONFIDI

Podjetjem nudi jamstvo za bančna posojila, neposredno garancijo, neposredno financiranje, poleg kreditne garancije nudi podjetniško svetovanje, zavarovanje, dolgoročne najeme vozil po nižjih cenah (Confidi Trieste b. 1.).

Obstajajo tudi administrativne, davčne in druge razbremenitve, ki jih ima podjetnik na voljo. Pri odprtju novega podjetja se podjetnik lahko odloči za pavšalni sistem ugotavljanja davčne osnove. Davčna osnova se ugotavlja tako, da se davčno priznane dohodke pomnoži s koeficientom, ki je zakonsko določen in se razlikuje glede na dejavnost (npr. koeficient za gostinsko dejavnost je 40 odstotkov). Od zmnožka se odštejejo prispevki za socialno varnost. Davčna osnova se obdavči s končnim cedularnim davkom v višini pet odstotkov prvih pet let, od šestega leta naprej pa v višini 15 odstotkov.

7 SKLEP

Pred začetkom pisanja zaključne projekte naloge smo proučili in poiskali podatke iz domače in tuje literature, zakonov in drugih predpisov ter virov, ki se nanašajo na teoretični in tudi na empirični del naloge. V zaključni projektni nalogi smo opredelili pojem podjetja in spoznali vrste podjetij ter njihove značilnosti v Sloveniji in v Italiji ter poiskali razlike. Primerjali smo ureditev zakonskih predpisov v obeh državah. Poseben poudarek smo namenili samostojnemu podjetniku in družbi z omejeno odgovornostjo, ki sta danes najbolj razširjeni obliki podjetja. Večino podatkov za teoretični del smo pridobili iz različnih knjig.

Preden se podamo v podjetništvo, je prvi korak ustanovitev podjetja, ki je za mnoge, ki želijo ustanoviti svoje podjetje, velika neznanka. Zaradi veliko podatkov in nasprotujočih si informacij z različnih strani, še posebej, če želimo ustanoviti podjetje v drugi državi. Prva dilema, s katero se soočimo, je izbira pravne oblike podjetja. V zaključni nalogi smo se osredotočili na samostojnega podjetnika in družbo z omejeno odgovornostjo, saj sta danes med najbolj razširjenimi oblikami podjetja. Primerjali smo postopek ustanovitve podjetja v Sloveniji in v Italiji ter ugotovili, da je s poenostavitvijo postopkov, k čemur teži Evropska unija, postopek ustanovitve obeh oblik podjetja precej preprost. V obeh državah se postopek opravi na enem mestu in se zaključi v nekaj dneh. Ugotovili smo, da je odprtje enostavne družbe z omejeno odgovornostjo najboljša rešitev za tiste, ki želijo ustanoviti svoje podjetje z najnižjimi stroški in z minimalno odgovornostjo, saj so stroški postopka majhni oziroma jih v Sloveniji ni, medtem ko je strošek v Italiji 400 evrov, a razlika je, da v Sloveniji potrebujemo vplačilo 7.500 evrov ustanovitvenega kapitala, v Italiji pa je ustanovitev možna že z enim evrom. Druga dilema je finančne narave, saj zaradi finančnih sredstev, potrebnih za odprtje svoje dejavnosti, za veliko državljanov ostane ustanovitev podjetja le ideja. Z majhno raziskavo ugotovimo, da imajo bodoči podjetniki na razpolago raznoliko ponudbo finančnih in nefinančnih spodbud, pri tem je poudarek predvsem na novih inovativnih zagonskih podjetjih in brezposelnih osebah, ki se želijo samozaposliti. Tako v Sloveniji kot v Italiji država prav te kategorije spodbuja z raznimi davčnimi olajšavami in z dodeljevanjem finančnih nepovratnih sredstev. Veliko izbiro imajo tudi podjetja, ki želijo zaposliti nove delavce. Predvsem brezposelne osebe, mlade osebe in manj mlade, ki s težavo najdejo novo zaposlitev.

LITERATURA IN VIRI

- Agenzia delle entrate. B. 1. *Richiesta apertura, variazione e chiusura Partita Iva (Persone fisiche) - Che cos'è.*
[Http://www.agenziaentrate.gov.it/wps/content/nsilib/nsi/schede/istanze/aa9_11+apertura+variazione+chiusura+pf/scheda+informativa+aa9_11?page=istanzecomunicazionicit](http://www.agenziaentrate.gov.it/wps/content/nsilib/nsi/schede/istanze/aa9_11+apertura+variazione+chiusura+pf/scheda+informativa+aa9_11?page=istanzecomunicazionicit) (3. 7. 2018).
- Ajpes. B. 1.a. *Vpis družbe z omejeno odgovornostjo.*
[Https://www.ajpes.si/Registracija/Vpis_druzbe/Pogosta_vprasanja](https://www.ajpes.si/Registracija/Vpis_druzbe/Pogosta_vprasanja) (3. 7. 2018).
- Ajpes. B. 1.b. *Vpis podjetnika.*
[Https://www.ajpes.si/Registracija/Vpis_podjetnika/Pogosta_vprasanja](https://www.ajpes.si/Registracija/Vpis_podjetnika/Pogosta_vprasanja) (3. 7. 2018).
- Astolfi, Eugenio in Letizia Negri. 2002. *Ragioneria ed economia aziendale 1.* Milano: Tramontana.
- Banca MedioCredito del Friuli Venezia Giulia. B. 1. *Imprese.* [Http://www.mediocredito.fvg.it/](http://www.mediocredito.fvg.it/) (3. 7. 2018).
- Bohinc, Rado, Borut Bratina in Hilda Marija Pivka. 1999. *Pravo gospodarskih družb. Gospodarsko pravo 2.* Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Camera di Commercio Trieste. 2018. *Kako lahko odprem podjetje.*
[Http://slo.ts.camcom.it/kako-lahko/Odprem-podjetje/](http://slo.ts.camcom.it/kako-lahko/Odprem-podjetje/) (3. 7. 2018).
- Codice civile (iCC). *Gazzetta Ufficiale*, n. 79 del 4. 4. 1942.
- Confidi Trieste. B. 1. *Linee di intervento.* [Http://confiditrieste.it/finanziamenti-e-tassi/linee-di-intervento](http://confiditrieste.it/finanziamenti-e-tassi/linee-di-intervento) (3. 7. 2018).
- Eko sklad. B. 1. *Javne objave.* [Https://www.ekosklad.si/fizicne-osebe/javne-objave/listingStart1=4](https://www.ekosklad.si/fizicne-osebe/javne-objave/listingStart1=4) (11. 7. 2018).
- Finančna uprava Republike Slovenije. B. 1. *Vpis v davčni register in davčna številka.*
[Http://www.fu.gov.si/davki_in_druge_dajatve/poslovanje_z_nami/vpis_v_davcni_register_in_davcna_stevilka/](http://www.fu.gov.si/davki_in_druge_dajatve/poslovanje_z_nami/vpis_v_davcni_register_in_davcna_stevilka/) (3. 7. 2018).
- INAIL. B. 1. *Denuncia di iscrizione o di esercizio.*
[Https://www.inail.it/cs/internet/attivita/assicurazione/gestione-rapporto-assicurativo/denuncia-di-esercizio.html](https://www.inail.it/cs/internet/attivita/assicurazione/gestione-rapporto-assicurativo/denuncia-di-esercizio.html) (3. 7. 2018).
- Infocamere. 2018. *Guida a ComUnica.*
[Https://starweb.infocamere.it/starweb/docPubblici/GUIDA_STARWEB.PDF](https://starweb.infocamere.it/starweb/docPubblici/GUIDA_STARWEB.PDF) (5. 7. 2018).
- INPS. 2017. *NASpI anticipata: indennità di disoccupazione erogata in unica soluzione (per lavoratori licenziati dal 1° Maggio 2015).*
[Https://www.inps.it/nuovoportaleinps/default.aspx?itemdir=50589](https://www.inps.it/nuovoportaleinps/default.aspx?itemdir=50589) (3. 7. 2018).
- INPS. B. 1. *Iscrizione Gestione Artigiani.*
[Https://www.inps.it/NuovoportaleINPS/default.aspx?itemdir=50182&lang=IT](https://www.inps.it/NuovoportaleINPS/default.aspx?itemdir=50182&lang=IT) (3. 7. 2018).
- Ivanjko, Šime in Marijan Kocbek. 2003. *Korporacijsko pravo: pravni položaj gospodarskih subjektov.* Ljubljana: GV založba.
- Ministro dello sviluppo economico. B. 1. *Incentivi impresa.*
[Http://www.sviluppoeconomico.gov.it/index.php/it/incentivi/impresa](http://www.sviluppoeconomico.gov.it/index.php/it/incentivi/impresa) (11. 7. 2018).

- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. 2015. *Program izvajanja finančnih spodbud Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo 2015–2020*. [Http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.si/pageuploads/Programi/Program_MGRT_2.4.2015_FINAL.pdf](http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.si/pageuploads/Programi/Program_MGRT_2.4.2015_FINAL.pdf) (3. 7. 2018).
- Pravilnik o postopku izdaje obrtnega dovoljenja in o obrtnem registru. *Uradni list RS*, št. 51/04.
- Program razvoj podeželja Republike Slovenije 2014–2020. B. 1. *Javni razpisi in javna naročila iz naslova ukrepov PRP 2014-2020*. <https://www.program-podezelja.si/sl/javni-raspisi> (10. 7. 2018).
- Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia. B. 1.a. *Assunzione a tempo indeterminato*. [Http://www.regione.fvg.it/rafvfg/cms/RAFVFG/formazione-lavoro/lavoro/FOGLIA1/#id1](http://www.regione.fvg.it/rafvfg/cms/RAFVFG/formazione-lavoro/lavoro/FOGLIA1/#id1) (3. 7. 2018).
- Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia. B. 1.b. *Assunzione a tempo determinato*. [Http://www.regione.fvg.it/rafvfg/cms/RAFVFG/formazione-lavoro/lavoro/FOGLIA38/](http://www.regione.fvg.it/rafvfg/cms/RAFVFG/formazione-lavoro/lavoro/FOGLIA38/) (3. 7. 2018).
- Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia. B. 1.c. *Assunzione a tempo pieno e indeterminato di donne con almeno un figlio di età inferiore ai 5 anni*. [Http://www.regione.fvg.it/rafvfg/cms/RAFVFG/formazione-lavoro/lavoro/FOGLIA75/](http://www.regione.fvg.it/rafvfg/cms/RAFVFG/formazione-lavoro/lavoro/FOGLIA75/) (3. 7. 2018).
- Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia. B. 1.č. *Come diventare impresa artigiana*. [Http://www.regione.fvg.it/rafvfg/cms/RAFVFG/economia-impres/artigianato/FOGLIA200](http://www.regione.fvg.it/rafvfg/cms/RAFVFG/economia-impres/artigianato/FOGLIA200) (11. 7. 2018).
- Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia. B. 1.d. *Contributi alle start up artigiane (domande 2018)*. [Http://www.regione.fvg.it/rafvfg/cms/RAFVFG/economia-impres/artigianato/FOGLIA493/FOGLIA1/](http://www.regione.fvg.it/rafvfg/cms/RAFVFG/economia-impres/artigianato/FOGLIA493/FOGLIA1/) (3. 7. 2018).
- Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia. B. 1.e. *Il por fesr 2014-2020 Del Friuli Venezia Giulia*. [Http://www.regione.fvg.it/rafvfg/cms/RAFVFG/fondi-europei-fvg-internazionale/por-fesr/FOGLIA128/](http://www.regione.fvg.it/rafvfg/cms/RAFVFG/fondi-europei-fvg-internazionale/por-fesr/FOGLIA128/) (11. 7. 2018).
- Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia. B. 1.f. *POR FESR 2014-2020 Supporto alla nuove realtà imprenditoriali.*. [Http://www.regione.fvg.it/rafvfg/cms/RAFVFG/formazione-lavoro/lavoro/FOGLIA76/#id1](http://www.regione.fvg.it/rafvfg/cms/RAFVFG/formazione-lavoro/lavoro/FOGLIA76/#id1) (3. 7. 2018).
- Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia. B. 1.g. *Rilancimpresa FVG*. [Http://www.regione.fvg.it/rafvfg/cms/RAFVFG/economia-impres/rilancimpresa/](http://www.regione.fvg.it/rafvfg/cms/RAFVFG/economia-impres/rilancimpresa/) (11. 7. 2018).
- SID Banka. B. 1. *Vstopna stran*. <https://www.sid.si/> (10. 7. 2018).
- Slovenska poslovna točka. B. 1.a. *Državne spodbude za zagon*. [Http://evem.gov.si/info/razmisljam/drzavne-spodbude-za-zagon/](http://evem.gov.si/info/razmisljam/drzavne-spodbude-za-zagon/) (10. 7. 2018).
- Slovenska poslovna točka. B. 1.b. *Pred postopkom ustanovitve podjetja*. <http://evem.gov.si/info/zacenjam/zelim-ustanoviti-podjetje/pred-postopkom-ustanovitve-podjetja/> (5. 7. 2018).
- Slovenska poslovna točka. B. 1.c. *SPOT – Slovenska poslovna točka*. [Http://evem.gov.si/info/sistem-spot/](http://evem.gov.si/info/sistem-spot/) (5. 7. 2018).
- Slovenska poslovna točka. B. 1.č. *Želim ustanoviti podjetje*. [Http://evem.gov.si/info/zacenjam/zelim-ustanoviti-podjetje/](http://evem.gov.si/info/zacenjam/zelim-ustanoviti-podjetje/) (5. 7. 2018).

Slovenski podjetniški sklad. B. 1. *Razpisi*. [Http://www.podjetniskisklad.si/sl/razpisi](http://www.podjetniskisklad.si/sl/razpisi) (10. 7. 2018).

Slovenski regionalno razvojni sklad. B. 1.a. *Odprti razpisi*.
[Http://www.regionalnisklad.si/razpisi/aktualni-razpisi](http://www.regionalnisklad.si/razpisi/aktualni-razpisi) (10. 7. 2018).

Tvoja Evropa. 2018. *Zagonska podjetja*. [Https://europa.eu/youreurope/business/start-grow/start-ups/index_sl.htm#](https://europa.eu/youreurope/business/start-grow/start-ups/index_sl.htm#) (10. 7. 2018).

Uredba o vodenju in vzdrževanju Poslovnega registra Slovenije. *Uradni list RS*, št. 121/06.

Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). *Uradni list RS*, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15 in 15/17.

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2). *Uradni list RS*, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD, 102/15, 23/17, 40/17 in 65/17.

Zakon o sodnem registru (ZSReg). *Uradni list RS*, št. 54/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 49/09, 82/13 – ZGD-1H, 17/15 in 54/17.

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. B. 1.a. *Samozaposlovanje*.
[Https://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/programi/samozaposlovanje](https://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/programi/samozaposlovanje) (10. 7. 2018).

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. B. 1.b. *Zaposlovanje*.
[Https://www.ess.gov.si/delodajalci/financne_spodbude/ugodnosti_pri_zaposlovanju](https://www.ess.gov.si/delodajalci/financne_spodbude/ugodnosti_pri_zaposlovanju) (10. 7. 2018).